T. Blinstrubas
7243 S. Albany Ave.
Chicago, Ill. 60629

LIETUVOS NACIONALINĖ M. MAŽVYDO BIBLIOTEKA

USPS 157-580

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
6116 ST CLAIR AVENUE • P.O. BOX 03206 • CLEVELAND, OHIO 44103
Vol. LXXIII Birželis – June 30, 1988 Nr.25

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Kaip buvo iš tikro?

Penkios savaitės vokiečių įtakoje

Vytautas Meškauskas

Sovietiniai istorikai, bandydami vėl perrašyt istoriją, susiduria su didele kliūtimi. Atrodo, kad jiems vis dar neleidžiama minėti Reicho-Sovietijos 1939 m. rugpiūčio 23 d. ir rugsėjo 28 d. slaptų protokolų, kuriais nustatoma kokios valstybės įtakai priklauso Lietuva. Šituos protokolus apeidami tylomis, jie gali aiškinti, kad Lietuvos vyriausybė buvo provokiška ir už tat tokiu opiu laiku sovietai negalėjo jos toleruoti. Pvz. užsienio lietuviams skiriamas, bet daugiau skaitytojų turįs vietoje, GIMTASIS KRAŠTAS savo serijoje LIETUVA 1940-41 METAIS rašo:

"Nors Vokietija jau buvo sudariusi su TSRS dvi sutartis ..., ji neatsisakė ketinimų Lietuvą įtraukti į aktyvią politinės ir karinės įtakos sferą."

"Lietuvos vyriausybiniuose sluoksniuose nebuvo vienybės. Formavosi jėgos, kurios brandino planus priešingus savitarpio pagalbos su TSRS sutarčiai. A. Smetona rengėsi sudaryti naują vyriausybę, kuri, pasiduodama Vokietijos globai, nutrauktų sutartį su TSRS."

Iš tikro buvo kitaip. Pagal 1939 m. rugpiūčio 23 d. Reicho -Sovietijos nepuolimo sutarties slapto protokolo 1 straipsnį –

"... Lietuvos šiaurinė siena turi skirti Vokietijos ir SSSR įtakos sferas. Ryšium su tuo Lietuvos interesus į Vilniaus sritį pripažįsta abi pusės."

Atseit, "didžioji Lietuvos globėja' Sovietija atidavė Lietuvą Vokietijos įtakos sferai, visiškai jos neatsiklaususi ar paguodusi.

1939 m. rugpiūčio 29 d. Reicho užsienio reikalų ministeris Ribbentropas telegrama pavedė savo pasiuntinybei Kaune pranešti Lietuvos vyriausybei, kad Vokietija laikysis 1938 m. kovo 22 d. sutarties dėl Klaipėdos nuostatų ir jokiu būdu nesigriebs jėgos prieš Lietuvą.

Pasiuntiniui taip pat buvo pavesta duoti suprasti Lietuvos vyriausybei, kad dėka sudarytos nepuolimo sutarties su Sovietija atidarytas kelias palankiam Lietuvai Vilniaus klausimo sprendimui. Iš Lietuvos Vokietija telauksianti griežto neutralumo.

Vokietijos pasiuntinys Zechlinas telegrafavo Ribbentropui, kad jis pranešė Vokietijos nusistatymą min. pirm. pavaduotojui K. Bizauskui, kuris tarp kitko pasidžiaugė sovietų -vokiečių susitarimu, kaip dideliu įnašu į Rytų Europos pacifikaciją. Apie slaptą protokolą nei jis, nei kiti Lietuvos vyriausybės nariai nieko nežiną.

Tos pačios rugpiūčio 29-30 d.d. telegramomis, užs. reik. min. gen. sekretorius Weizsaecker paragino pasiuntinį Zechliną įtaigoti Lietuvos vyriausybę padaryti stipresnius pareiškimus Vilniaus klausimu. Zechlinas atsakė, kad min. pirm. Černius pareiškė žurnalistams, kad Lietuva išlaikysianti neutralitetą ir ginsianti Lietuvos teritoriją visomis savo jėgomis, o gen. Raštikis pareiškęs vokiečių kariniam atache, kad Lietuva sustiprinusi savo įgulas Lenkijos pasienyje, kai tuo tarpu Vokietijos pasienyje jos likusios beveik tokios pat. Zechlinas aiškino:

"Vyriausybė nėra linkusi griebtis bet kokios akcijos prieš Lenkiją, nes nors dalis Lietuvos viešosios opinijos viliasi atgauti Vilnių,

(Nukelta į 4 psl.)

Virš 2000 šokėjų atliks 22 stilizuotus liaudies šokius

VIII Laisvojo Pasaulio Lietuvių Tautinių Šokių Šventė įvyks šį sekmadienį, liepos 3 dieną 3 val. p.p., Hamiltono miesto Copps koliziejuje, 101 York Blvd., Kanadoje. Virš 2000 šokėjų atliks 22 stilizuotus lietuvių liaudies šokius. Vienas jų bus LENCIŪGĖLIS, jį šoks 500 šokėjų. Nuotraukoje Lenciūgėlio šokio fragmentas. Šoka Grandinėlės šokėjai - Siga ir Auksė Bankaitytės, Rima Žiedonytė ir Renė Motiejūnaitė-Booth. Lenciūgėlį veda Danius Šilgalis.

Dar apie demonstracijas Vilniuje

Pateikiame Lietuvių Informacijos Centro platesnį pranešimą apie birželio 14 d. demonstracijas Vilniuje. Pranešime remiamasi telefoniniais pasikalbėjimais su demonstracijos rengėjais ir dalyviais, visų pirma — su Antanu Terlecku. Iš pranešimu susidaro toks vaizdas.

Birželio 14 d. — 1941 m. masinių trėmimų į Sibirą dieną — Vilniuje vyko dvi demonstracijos-minėjimai: Gedimino aikštėje, kur suplūdo apie 6000, ir žemės ūkio ekonomikos institute, kur oficialiai leista buvo susirinkti Persitvarkymo sąjūdžio dalyviams. Prieš demonstraciją, pas Antaną Terlecą atvyko KGB pulkininkas Česnavičius ir KGB majoras Bimbyris su palydovu civiliais rūbais. Jie iškvietė Terlecką pas Vilniaus miesto Vykdomojo komiteto pirmininką Vileikį. Pokalbis buvo mandagus, taktiškas, bet Vileikis ir saugumas įspėjo Terlecką, kad nebūtų anti-sovietinių išsišokimų. Terleckas pažadėjo, sakydamas, kad lietuviai n e s u interesuoti trukdyti Gorbačiovui, ir tokių žodžių, kaip Lietuvos okupacija, nebūsią vartojama. Tačiau per minėjimą, užsimenant apie birželio 15 d., žodžio okupacija kitiems kalbėtojams nepavyko išvengti.

Demonstracija Gedimino aikštėje vyko be valdžios leidimo. Nors valdžia per tam tikras organizacijas siūlė trėmimų minėjimo rengėjams kreiptis ir buvo žadama leidimą duoti, bet rengėjai, birželio 9 d. susirinkę pasitarti, nusprendė leidimo neprašyti, nes tai būtų buvęs nusižengimas jų principams. Cituojame: "Jie mus spardo, daužo ir palieka uždarytus namų arešte, o mes kreipiamės į juos. Užtat mes nesikreip-

(Nukelta į 3 psl.)

Suk, suk ratelį, suk į viena pusę ... Grandinėlė 1988 metais. Ratelyje Lana Vyšnionytė.

SAVAITINĖ POLITIKOS Apžvalga

Kas atstovauja lietuvius XIX-toje kompartijos konferencijoje? Aksionovas, Bereznoj, Jerochin, Gostev, Kalinin, Maksimov, Zukovski, Zemiatin... - Liaudies frontas Estijoj ir Latvijoj.

Aukščiau nurodytos pavardės krinta į akis skaitant Lietuvos kompartijos CK sudarytą 56 delegatų sąrašą. Kai kurie jų net negyvena Lietuvoje, pavz. Aksionov yra visos Sovietijos televizijos ir radijo komiteto pirmininkas, Jerochin - karinės dalies vadas, Kalinin - oro desanto kariuomenės vadas, Zamiatin - TSRS nepaprastasis ir įgaliotąsis ambasadorius D. Britanijoje. Šalia tų yra ir keletas didžiųjų Lietuvos kompartijos vadų ir dauguma eilinių žmonių, – kaip plokščių transportavimo brigados brigadininkas A. Raudys, tinkuotoja Samušienė, kiaulių fermos brigadininkė Sokolovskaja, nealkoholinių gėrimų kombinato kontrolierė J. Stundžienė, elektrovakuuminių prietaisų suvirintojas Vaičekauskas, kurie turbūt atstovauja tikrą 'liaudį' ir balsuos kaip Stalino laikais – už tą, kaip bus pasakyta.

Toks delegatų sąrašas Lietuvoje buvo sutiktas su suprantamu neapsitenkinimu, kurio dabar jau nebijoma viešai pareikšti. Žurnalistas Vytautas V. Žemaitis rašo birželio 11 d. LITERATŪROJE IR MENE:

"Praėjo dvi savaitės, kai išrinkti delegatai į XIX sąjunginę partinę konferencija. Dvi savaitės tylu, ramu."

"O ką mes išrinkome?"

"Ir iš viso – ar mes, dauguma respublikos komunistų, rinkome delegatus į forumą, kuris turi nulemti persitvarkymo likimą? Persitvarkymo, dėl kurio reikia taip atkakliai grumtis."

"Taigi ką išrinkome? Toks klausimas daugelio lūpose. Ir mieste ir kaime. Fermose ir gamyklose. Mokyklose ir ligoninėse."

Žemaitis teigia, kad neaišku, kodėl buvo išrinkti kaip tik tie kandidatai, o ne kiti, pasiūlyti įmonių ir institucijų darbuotojų. Pvz. LTSR Mokslų Akademijos Puslaidininkų fizikos instituto darbuotojai atvirame laiške Lietuvos Komunistų partijos Centro Komitetui, atspausdintame VAKARINĖSE NAUJIENOS, klausia:

"... norime mūsų respublikos delegatų į partinę konferencija tarpe matyti persitvarkymo šalininkus. Tokiais mes laikome: akademikus J. Požėlą, J. Minkevičių, E. Vilką, rašytojus V. Petkevičių, V. Bubnį, R. Gudaitį, profesorių B. Kuzmicką, žurnalistą A. Čekuolį, architektą A. Kaušėdą ..."

Iš jų į delegatus pateko tik vienas J. Požėla. Gavo, kaip sakoma, 'paskyrą'. Bet jei delegatai buvo paskirti, kam kalbėti apie rinkimus?

Cituodamas patį Gorbačiovą, kad rinkimuose turėjo dalyvauti 'visa liaudis', Žemaitis tęsia toliau:

"Liaudžiai, matyt, eilė dar neatėjo. Nes net komunistai rinkimuose dalyvavo toli gražu ne visi. O mes tylime. Vienur kitur garsiau pasipiktiname. Tačiau esame drausmingi, per daugelį metų prie tvarkos 'įpratinti' žmonės. Įpratinti, kad už visagalę liaudį viskas sprendžiama viršūnėje."

Delegatai neprisistatė liaudžiai ir nepasakė už ką jie stovi. Žemaitis rašo:

"Delegatus į konferenciją išrinko Lietuvos Komunistų partijos Centro Komiteto plenumas. Ką mes žinome apie šį XII plenumą? Kad dalyvavo ir kalbėjo atsakingi darbuotojai. Plenumo aprašyme atsirado vienas naujas žodis 'slaptu' ir vieno žodžio 'vien balsiai' - nėra. Taip šiais demokratijos ir viešumo laikais sužinojome tikrai 'daug'! Matyt, todėl, kad į balsavimo biuletenius buvo įtraukta tiek žmonių, kiek reikėjo išrinkti delegatų. Man plenume būti neteko.- Tad gal aš klystu?"

"O juk nuo visuomenės tiesa slepiama ne pirmą kartą. Prisiminkime, kad ir CK XI plenumą. Tai, kas iš tikrųjų jame buvo kalbama, paskelbė ne mūsų respublikos spauda, bet ... SOVETSKAJA KULTURA. O įvykiai Klaipėdoja? PRAVDA parašė apie antsnukį masinės informacijos priemonėms (Lietuvoje laikraščiai apie streiką Klaipėdoje pranešė po to, kai apie tai parašė PRAVDA - vm).

Įdomus tame pačiame laikraštyje paskelbtas M.K. Čiurlionio meno mokyklos mokytojų partinės organizacijos pareiškimas, kuriuo apgailestaujama, kad delegatų tarpe tėra

"... tik vienas kūrybinės inteligentijos atstovas ... V. Martinkus, nors kūrybinė inteligentija yra pati aktyviausia visuomenės dalis, nuosekliai siekianti praktinio viešumo ir demokratijos idėjų įgyvendinimo, viešai pasisakanti prieš biurokratija."

ooo

Tuo tarpu iš Estijos atei na linksmesnės žinios. Reikia pastebėti, kad Estija yra daugiau sekama Maskvoje akredituotų užsienio žurnalistų ir iš ten jie gauna daugiau informacijų. Nors visoje Sovietijoje bandoma suorganizuoti 'liaudies frontus', kurie į perestroikos darbą įjungtų ir nepriklausančius partijai visuomenės veikėjus, tačiau Vakaruose daugiausiai žinių yra apie Estijos Liaudies Frontą, kuriam jau priklausą per 40,000 žmonių. N.Y. TIMES korespondentas Bill Keller mano, kad Maskva, leisdama tokias organizacijas, nori jas panaudoti tauti niams apsireiškimams ne rusų respublikose kontroliuoti. Neužmirština, kad ir liaudies frontams diriguoja komunistai, ne visai pritarę ligšiolinei partinei linijai tautiniais klau smais.

Pagal B. Keller, Estijoje daugiau negu kitur pasireiškė tautiniai jausmai, kuriuos sužadino 1918-40 m.m. nepriklausomybės pasiilgimas ir neapykanta rusų viešpatavimui. Tai privedė prie Estijos komunistų partijos vado Karl G. Vaino perkėlimo į Maskvą, jo vieton paskiriant Vailo Valas, kuris ilgus metu dirbo sovietų diplomatijoje, pasiekdamas pasiuntinio rangą. Liaudies fronto šalininkas esąs Indrik K. Toome, partijos ideologijos prievaizdas. Liaudies frontas esąs už didžiausią galimą ūkinę nepriklausomybę ir estų kalbos paskelbimą valstybine. Fron tas prisiėmė buv. nepriklausomos Estijos vėliavą. Į sušauktą masinį Fronto mitingą, kuriame dalyvavo didelė minia, atėjo ir 5 iš 32 pasirinktų delegatų į kompartijos konferenciją Maskvoje. Mitinge kalbėjo Indrik K. Toome. Frontui priklausą ir pažangesni rusai, kurie sudaro 28% gyventojų. Po karo ten atvyko ir daug ukrainiečių, kurie dabar yra 2.5% visų gyventojų.

ooo

Tas pats laikraštis praneša, kad Latvijos rašytojų ir kitų kultūrininkų sąjungos priėmė rezoliuciją, reikalaujančią ***suvereninės nepriklausomybės Sovietų Sąjungos rėmuose.*** Latvija turėtų turėti savo delegaciją Jungtinėse Tautose, atskirai dalyvautų olimpijadoje, kontroliuotų pati savo spauda ir tvarkytų keliones į užsienius bei ryšius su užsienio latviais Dainis V. Zelmanis, Latvijos vyriausybės pareigūnas, pareiškė N.Y. TIMES, kad Latvijos delegacijoje į kompartijos konferenciją esąs rašytojų sąjungos pirmininkas, o taip pat ir kiti delegatai, žadėjo tuos reikalavimus pateikti konferencijai.

Latvijoje 54% gyventojų yra latviai ir 33% - rusai. Kaip ir estai, latviai reikalauja jų kalbą paskelbti valstybine, rusų kalbą rezervuojant 'komunikacijai su kitom tautybėm'.

■

■ Iš kitos pusės

Įdomus sutapimas. Tą pačią dieną gavau GIMTOJO KRAŠTO birželio 2-8 d. Nr. ir KOMJAUNIMO TIESOS birželio 8 d. Nr. **Pirmajame** NKVDistas, talkininkavęs 1940 m. birželio ištrėmimams, svarsto savo atsakomybės klausimą ir išveda:

> "Kiekvieną, kas dalyvavo 1940 m. birželio 14 d. akcijoje, teis jo sąžinė — tuo rūsčiau, kuo sąžiningesnis jis yra, kuo atsakingiau jis žiūri į praeities įvykius."

Antrame dabartinės KGB bendradarbis pasakoja apie savo knygą PROCESAS NESIBAIGIA, vaizduojančią vadinamų karo nusikaltėlių gaudymą. Iš toliau žiūrint, abejų grupių žmonių elgesys panašus. Pirmieji, pildydami neteisėtą įsakymą sudarinėjo sąrašus, rinko juose paminėtus žmones ir siuntė katorgai, dažnai tikrai mirčiai į Sibirą. Antrieji, pildydami kito grobiko įsakymus, elgėsi panašiai. Skirtumas tačiau toks, kad apie pirmuosius iki šiol niekas nekalbėjo, o antriesiems iki šiol dar neleidžiama patiems susitvarkyti su savo sąžine.

Pirmojo straipsnio autorius visai teisingai pastebi:

> "Daug svarbesnis negu kaltųjų baudžiamoji atsakomybė man atrodo kitas klausimas. Ką padaryti, kad panašūs dalykai niekad negalėtų pasikartoti Tarybų Sąjungoje."

Jis mano, kad tai svarbiausias perestroikos uždavinys. Žmonės turi gauti pilietines teises, kurių joks pareigūnas negali pažeisti. Tuo tarpu 1940 m. trėmimai buvo neteisėti ir net visai kvaili, nes jei norėta apsisaugoti nuo galimo vietinių gyventojų talkininkavimo vokiečiams, iš tikro buvo suimti ir išvežti visai ne tie žmonės. Atvirkščiai, trėmimai kaip tik daugiau paskatino palengvinti vokiečių pergalę. Faktinai, jie paskatino užmiršti savo sąžinę ir tuos, kurie savo valia ar priversti pasitarnavo antrojo okupanto naudai.

Įdomu, kad pirmą pažiūrą į bausmę atstovauja žmogus, kuris gali teisintis 'švelninančiom aplinkybėm'. Tai Lietuvos žydas Danielius Todesas, 1934 m. nuteistas kalėti už komunistinę veiklą. Paleistas iš kalėjimo 1940 m. birželio 20 d. jis buvo paskirtas į saugumo departamentą ir buvo toks drausmingas, kad vėliau sužinojęs apie prasidėjusį karą tuojau nepaskambino savo tėvui į Šiaulius, kad tas bėgtų. Mat, saugumiečiams apie karą buvo pranešta slaptai, įsakant 'nekelti panikos'. Iki šios dienos jis dėlto jaučiasi atsakingas už savo tėvo sušaudymą rugpiūčio 14 d. Nepaisant to, jis dabar visa širdimi smerkia tas nekaltų gyventojų deportacijas. Jis reikalauja TIESOS IR TIK TIESOS, nes

> "Seniai laikas, kad Lietuvos gyventojai ir lietuvių išeivija sužinotų apie tai, kas sudarkė daugybės tūkstančių gyvenimą, kas slegia tai atlikusių sąžinę . . . Autorius yra vienas iš nedaugelio dar likusių gyvų, pasakyčiau — atsitiktinai likusių gyvų, galinčių apie tai papasakoti. Sąžinės liepiamas, jis imasi plunksnos".

Kokia menkybė prieš jį yra mūsų tautietis Vytautas Žeimantas, nesibaigiančio proceso autorius, kuris pragyvena iš dažnai tariamų nusikaltėlių gaudymo, gerai žinodamas, kad jie neturi tokių teisių savo apsigynimui, kurių reikalauja sąžinės pažadintas Danielius Todesas.

(vm)

JEI JUMS REIKIA UŽDENGTI STOGĄ, PATAISYTI AR PAŠALINTI VARVĖJIMĄ, KREIPKITĖS Į

LATVIAN ROOFING

Cleveland telef. (216) 521-2182

DARBAS ATLIEKAMAS GREITAI IR SĄŽININGAI.

Dengiame stogus apartamentams, Hot roofs. Tvarkome kaminus ir vandens nutekėjimo vamzdžius, dedame po stogu kablius kontroliavimui ledo užsikimšimo. Taip pat atliekam dailidės darbus.

MARTINS ir GUNARS KAULINS Lakewood, Oh.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA

P. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA (USPS 157580)

POSTMASTER: Send address changes to DIRVA, 6116 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103.

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription per year $20.00. Single copy 50 cents.

Prenumerata metams $20.00, pusei metų $12.00 • Atskiro numerio kaina 50 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomone • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Lietuvių Tautinės Kultūros Fondas

Žemiau spausdinami Lietuvių Tautinės Kultūros Fondo įstatai š. m. gegužės 21-22 d. d. buvo patvirtinti Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos seimo ir Vilties draugijos suvažiavimo.

I Bendrieji dėsniai

1. Lietuvių Tautinės Kultūros Fondas, sutrumpintai LTKF, remia ir ugdo lietuvių tautinę spaudą, meną ir kultūrą.

A. Tuos uždavinius vykdydamas, fondas rūpinasi duomfenų telkimu, liečiančiu pavergtos Lietuvos gyvenimo socialines, religines ir kultūrines sąlygas.

B. Leidžia knygas ir kitus leidinius, garsina Lietuvos kultūrines vertybes ir laisvės reikalą įvairiom priemonėm.

C. Skatina lietuvius domėtis ir rūpintis savo kilmės krašto, Lietuvos, istoriniu bei kultūriniu palikimu, taip pat ugdo lojalumą Jungtinėms Amerikos Valstybėms.

2. Fondas inkorporuojamas Illinois valstijoje, kaip pelno nesiekianti korporacija. Pagal JAV Pajamų Mokesčių Kodekso 501 (a) (3) straipsnio nuostatus, fondas siekia, kad būtų atleistas nuo pajamų mokesčių.

3. Fondo būveinė: Lietuvių Tautiniai Namai, 6422 So. Kedzie Avenue, Chicago, Illinois 60629.

4. Fondas vykdo savo uždavinius ir kitose JAV vietovėse (valstijose).

5. Fondas turi juridinio asmens teises ir antspaudą su įrašu "LITHUANIAN NATIONAL CULTURE FOUNDATION, INC."

6. Fondo lėšas sudaro: steigėjų-organizacijų, kitų organizacijų bei asmenų įnašai, aukos, palikimai, palūkanos, dividentai ir kitos pajamos.

II Nariai

1. Organizacijos — steigėjos: LST Korp! Neo-Lithuania, Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga ir Draugija Viltis.

2. Organizacijos — steigėjos nuo kiekvieno $1,000 įnašo turi vieną balsą.

3. Kitos organizacijos gali dalyvauti fonde su narių steigėjų sutikimu, bet negali turėti daugiau kaip 15 balsų.

4. Pavieniai asmenys su tarybos sutikimu įnešę nemažiau $1,000 — gauna vieną balsą, bet nedaugiau 10 balsų iš viso.

5. Aukotojai su tarybos sutikimu gauna vieną balsą, kai aukos suma pasiekia $1,000, bet nedaugiau 10 balsų iš viso.

6. Nariai savo balsavimo teisę gali raštu pavesti kitam asmeniui.

7. Steigėjai ir kiti nariai įnešę nemažesnę kaip 10,000 sumą ar iš jos gautą pelną gali skirti specialiems reikalams. Tuo atveju, jie negauna už tą sumą balsų.

III Narių susirinkimai

1. Metinis LTKF narių susirinkimas įvyksta kasmet, nevėliau kaip gegužės mėnesį. Jį šaukia fondo taryba. Šaukdama susirinkimą, taryba raštu nariams praneša susirinkimo laiką, vietą ir dienotvarkę — nevėliau dvi savaites prieš susirinkimą.

2. Metinis narių susirinkimas:

a) renka nemažiau kaip penkių direktorių tarybą,

b) renka trijų narių kontrolės komisiją,

c) išklauso fondo tarybos bei kontrolės komisijos pranešimus ir juos tvirtina,

d) aptaria fondo veiklą ir kitus iškilusius klausimus.

3. Narių susirinkimai yra teisėti, dalyvaujant juose visų balsų ar jų įgaliotinių daugumai. Nustatytu metu kvorumui nesusirinkus, po valandos įvyksta kitas susirinkimas, dalyvaujant nemažiau 25% balsų skaičiui skaitomas teisėtu.

4. Narių susirinkimai klausimus aptaria paprasta susirinkime dalyvaujančių balsų dauguma, visi nutarimai balsuojami atvirai, jei slapto balsavimo nepareikalauja bent trys nariai.

5. Narių susirinkimams vadovauja tarybos pirmininkas ar vicepirmininkas. Sekretoriauja tarybos sekretorius. Protokolas tvirtinamas sekančio narių susirinkimo.

6. Tarybai nesušaukus susirinkimo, susirinkimą šaukia kontrolės komisija.

IV LTKF taryba

1. LTKF taryba sudaro nemažiau 3-jų asmenų prezidiumą.

2. Nustato fondo tarybos gaires, sudaro reikalingas komisijas ir prižiūri jų veikimą.

3. Sprendžia fondo pajamų paskirstymą, žiūrėdama, kad išmokėjimai atitiktų fondo uždavinius.

4. Tarybos nariui nustojus eiti savo pareigas, fondo taryba gali jo vieton pakviesti kitą narį.

5. Taryba posėdžiauja pagal reikalą, bet ne rečiau kaip tris kartus per metus.

6. Tarybos posėdžiai teisėti, dalyvaujant jos narių daugumai. Nutarimai daromi posėdžio dalyvių balsų dauguma.

7. Tarybos nariai negauna atlyginimo. Atlyginimu nelaikomas su fondo veikla susijusių išlaidų apmokėjimas.

8. Tarybos pirmininkas vadovauja fondo veiklai. Jis šaukia posėdžius ir jiems pirmininkauja. Pasirašo LTKF raštus, sutartis bei kitus teisinius dokumentus. Jis prižiūri tarybos ir susirinkimų nutarimų vykdymą.

9. Vicepirmininkas atlieka pirmininko pavestus darbus ir jį pavaduoja.

10. Iždininkas tvarko pajamas ir išlaidas. Veda iždo knygas ir visą sąskaitybą.

11. Sekretorius rašo posėdžių protokolus, tvarko fondo raštinę ir veda susirašinėjimą.

12. Fondo čekius pasirašo du prezidiumo nariai.

13. Fondo taryba gali turėti įgaliotinius įvairiose vietovėse.

V Baigiamieji nuostatai

1. LTKF įstatai įsigalioja organizacijoms — steigėjoms juos priėmus.

2. Įstatai gali būti keičiami tik gavus organizacijų — steigėjų sutikimą. Įstatų pakeitimo projektas patiekiamas metiniam fondo susirinkimui priimti.

3. LTKF gali būti likviduotas tik organizacijoms — steigėjoms sutikus.

4. LTKF turtas gali būti, likvidacijos atveju, perleistas tik toms lietuvių organizacijoms, kurios siekia tų pačių tikslų; arba perduotas nepriklausomai Lietuvai.

5. LTKF turtas ar jo dalis negali būti paskirstytas paskiriems asmenims — nariams ar aukotojams.

Dar apie demonstracijas Vilniuje...

(Atkelta iš 1 psl.)

sime." Čia turimas galvoje valdžios smurtas, kurio ji griebėsi gegužės 22 d., kai buvo minimos 40-osios Didžiųjų trėmimų metinės.

Birželio 14 d. demonstracija praėjo be pastebimo smurto, be namų areštų. Gedimino aikštė buvo apsupta milicininkų ir draugovininkų, bet jie elgėsi žmoniškiau, šypsojosi, klausydamiesi labai aštrių kalbų, kokių jie nepratę girdėti. Daugelis žmonių bijojo veržtis pro milicijos kordoną, nes praeinančius filmavo, fotografavo. Drąsesnieji — apie 6000 — praėjo, jiems netrukdė. Kai prasidėjo minėjimas prie Katedros, milicija daugiau žmonių į aikštę nepraleido, — pasak Terlecko, veikiausiai bijojo, kad neįsilietų minia po futbolo rungtynių stadione. Pavėlavusius milicija siuntė į Žemės ūkio ekonomikos institutą, kur trėmimų metinės minėjo Persitvarkymo sąjūdis.

Gedimino aikštėje minėjimas truko apie pusantros valandos. Prasidėjo 7 val. vak. Kalbėjo Vytautas Bogušis, Andrius Tučkus, Eugenijus Krukovskis, kun. Rokas Puzonas, Robertas Grigas, jo tėvas-mokytojas Grigas ir kiti. Žmonės reikalavo teisti trėmimų kaltininkus, buvę tremtiniai pasakojo apie savo skaudžią padėtį. Aktyvus demonstracijų dalyvis 28 m. amžiaus Andrius Tučkus pareiškė lietuvių solidarumą armėnams dėl Kalnų Karabacho. Kun. Rokas Puzonas reikalavo grąžinti tikintiesiems Vilniaus Katedrą, kuri paversta Paveikslų galerija. Minia jam pritarė plojimais. Grigas kalbėjo, kad tie komunistai, kurie buvo kalinami fašistinės Lietuvos kalėjimuose, išliko gyvi, o tie, kurie išvyko į Stalino Rusiją, buvo sunaikinti. Tai tik liudija Stalino teroro mastą.

Minėjime buvo deklamuojama patriotinė lietuvių poezija, Bernardo Brazdžionio eilės. Visi kalbėjusieji, išskyrus Terlecką, reikalavo teismo Stalino laikų nusikaltėliams. Tris kartus kalėjęs Terleckas sakėsi jiems jau atleidęs ir tvirtino, kad jiems, kaip ir dabartiniams s a u gumiečiams, geriausia bausmė — kad apie jų darbus rašoma net sovietinėje spaudoje. Antanas Terleckas užbaigė minėjimą, padėkodamas valdžiai, kad netrukdė d e m o n s tracijos, kviesdamas visus į rugpiūčio 23 d. demonstraciją, ir prašydamas minią nesiveržti į milicijos uždarytas gatves, laikytis ramiai.

Ir vis dėlto vienu atveju milicija įsikišo: kai buvęs Lietuvos partizanas Leonas Laurinskas iškėlė nepriklausomos Lietuvos vėliavą tribūnoje, ant paaukštinimo prie Katedros. Lietuvos trispalvė plevėsavo apie pusvalandį. Paskui pripuolę saugumiečiai pareikalavo ją nuleisti. Žmonės protestavo. Terleckas ragino laikytis ramiai. Laurinską ir Genutę Šakalienę milicija sulaikė, bet elgėsi mandagiai, po pusantros valandos paleido, apsiribodama įspėjimu, jokių represijų nesiėmė.

Dar nėra žinių, ar trėmimų minėjimai vyko ir kitose Lietuvos vietose. Vilniaus demonstracijoje dalyvavo žmonių iš Kauno, Ukmergės, Panevėžio, Kretingos ir kitur. Pasak Terlecko, birželio trėmimai bus minimi bažnyčiose aštuonias dienas. **(LIC)**

DR. MYKOLO DEVENIO PRISIMINIMAS

Birželio 19 d. popietę Devenių kultūros fondo kvietimu į Chicagos lietuvių taut. namus susirinko apie pusantro šimto žmonių, pagerbti dr. Mykolą Devenį, mirusį 1978 m. gegužės 28 d. Susirinkusius šiltu žodžiu, Devenių kultūrinio fondo ir šeimos vardu, pasveikino Dalia Devenytė-Bobelienė. Programą vesti pakviestas inž. J. Variakojis.

Jonas Daugėla vaizdžiai atskleidė Mykolo Devenio — didžio lietuvio, (gydytojo, visuomenininko, ev. liut. k u r a t oriaus, pavyzdingo Lietuvos ūkininko, Sibiro kankinio) nueitąjį kelią. Prelegentas paraleliai minėjo Alenos Vileišytės-Devenienės darnią palydą, o ypač iškėlė jos pastangas, nugalėjusias visas kliūtis ir pajėgusias ištraukti Mykolą Devenį iš Vorkutos gulago ir perkelti į JAV, 1942 m. rudenį.

Dalia Bobelienė minėjime pagarsino Devenių kultūrinio fondo nutarimą, artimiausiu laiku paskelbti konkursą, parašyti anglų kalba istorinį veikalą apie Lietuvą, kurį fondas išleis, o konkurso laureatui išmokės premiją. **(mv)**

• **Tadas Bukaveckas**, Chicago, Ill., atnaujindamas Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 20 dol. Ačiū.

• **Danutė ir Stasys Liepos**, Michiana, Mich., atnaujindami Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 20 dol. Ačiū.

Kaip buvo iš tikro?

(Atkelta iš 1 psl.)

kita dalis, taip pat ir vyriausybė, yra linkusi jei ne į Lenkijos, tai tikrai į Britanijos ir Prancūzijos pusę."

Apie tokias vyraujančias Lietuvos vyriausybės nuotaikas Londonui pranešė ir D. Britanijos pasiuntinys Prestonas.

Rugsėjo 13 ir 14 d.d. Zechlinas pranešė Berlynui, kad Raštikis ir Černius jam aiškinę, kad nors Lietuva neatsisako savo teisių į Vilnių, tačiau yra apsisprendusi laikytis neutralumo. Zechlinas pridūrė, kad jis patyręs ne tik apie Britanijos ir Prancūzijos spaudimą neatsisakyti neutralumo, bet ir Sovietijos, nors tai iš kitų šaltinių.

1939 m. rugsėjo 16 d. 6 val. vakaro Molotovas pranešė Vokietijos ambasadoriui Maskvoje Schulenburgui, kad Sovietija 'intervenuos' Lenkijoje. Už valandos ir 45 min. po to, Zechlinui buvo pasiųsta telegrama:

"Užsienio reikalų ministeris prašo nebekalbėti apie Vilnių; jei tas klausimas būtų keliamas iš Lietuvos pusės, prašau neatsakyti, bet nukreipti pokalbį į kitus dalykus.'

Kodėl toks staigus posūkis? – Dėl to, kad Shulenburgas, pranešdamas apie sovietų žygį į Lenkiją, štai ką pastebėjo:

"Pabaigoje Molotovas skubiai pareikalavo paaiškinti, kas bus su Vilnium? Sovietų vyriausybė norėtų būtinai išvengti susikirtimo su Lietuva ir todėl norėtų žinoti, ar yra koks susitarimas su Lietuva, liečiantis Vilniaus sritį, ypač kas turėtų okupuoti tą miestą."

Rugsėjo 21 d. Ribbentropas telegrafavo Schulenburgui, kad pagal rusų armijos komunikatą, ji okupavo Vilnių.

"Mūsų susitarime Lietuvos interesas į tą sritį yra abejų pusių pripažintas. Todėl mes laikome, kad Vilnius turi būti atiduotas Lietuvai tokioje formoje, kokia mes sutarsime. Į Lietuvos vyriausybės pasiinformavimą aš prieš kelias dienas atsakiau, kad mes neturime nieko prieš Vilniaus srities įjungimą į Lietuvos teritoriją, ir kad mes turime pagrindo manyti, kad rusai irgi taip pat mano. Savaime aišku, kad aš jokiu būdu neleidau spėti, kad turime slaptą susitarimą su Lietuva."

"Artimiausiame pasimatyme su ponais Molotovu ir Stalinu prašau tai pranešti draugišku būdu ir tai išsiaiškinti."

Schulenburgas po poros dienų telegrafavo, jog Molotovas jį užtikrino, kad Maskva laikysis susitarimo dėl Vilniaus, tačiau nemananti, kad dabar jau pribrendo laikas susitarti dėl smulkmenų.

Į tą tarpą - rugsėjo 20 d. - Berlyne buvo paruoštas karinės konvencijos projektas. Aišku, vėl be Lietuvos ir jos pareigūnų žinios. Pirmuoju straipsniu Lietuva yra skelbiama vokiečių Reicho protektoriatu, kas tačiau nepažeidžia jos teisių kaip nepriklausomos valstybės.

Tas projektas turėjo būti pateiktas užs. reik. min. Urbšiui, jam lankantis Dancige. Bet iš to nickas neišėjo, nes rugsėjo 25 d. Stalinas ir Molotovas 8 val. pasikvietė Schulenburgą į Kremlių, kur mainais už Lietuvą pasiūlė Vokietijai Liublino provinciją ir dalį Varšuvos provincijos, kurios per pirmą pasidalinimą buvo atitekusios Sovietijai, kas ir buvo formaliai padaryta rugsėjo 28 dieną. Tame protokole taip pat buvo sutarta:

"Kai SSSR vyriausybė griebsis specialių priemonių apsaugoti savo interesus, dabartinė Lietuvos-Vokietijos siena ištiesinimo sumetimais bus ištaisyta taip, kaip tai nurodyta pridedamame žemėlapyje."

Žemėlapyje išvesta linija Vokietijai atiduoda Marijampolės ir dalį Vilkaviškio apskričių. Molotovas pasiūlė Schulenburgui padaryti taip: Sovietija Lietuvai atiduoda Vilnių ir kartu sovietų vyriausybė duos suprasti Lietuvai, kad toji atsisakytų savo teritorijos dalies Vokietijai. Su tuo Schulenburgas nesutiko, nes sovietai atrodys kaip geradėjai, o vokiečiai kaip grobikai. Tam pritarė ir jo bosas Ribbentropas, kuris iš savo pusės sovietams pasiūlė apie tai nieko nesakyti lietuviams, bet, įvedus savo - t.y. sovietų - kariuomenę į Lietuva, laikyti tą sritį neokupuota ir leisti vokiečiams nuspręsti, kada jie norėtų ją pasiimti.

Tokiu būdu Lietuva išgyveno penkias savaites Vokietijos įtakoje, pati to nežinodama. Jos vyriausybei atrodė, kad su vokiečiais neverta susidėti, nes tai prieštarautų ankstyvesniems tarptautiniams Lietuvos įsipareigojimams ir pagaliau didelei daugumai atrodė, kad Vokietija galų gale negalės laimėti prieš visą pasaulį. Tik pažinus savo kailiu sovietų 'įtaką' kai kam galėjo atrodyti, kad verčiau reikėjo priimti vokiečių sugestijas ir pačiai užimti Vilnių. Deja, Lietuvos geografinė padėtis neleido tikėtis kada nors susilaukti Suomijos likimo - pralieti nemažai kraujo, bet likti daugiau ar mažiau nepriklausomai.

Visa tai jau seni dalykai. Dokumentų rinkinį apie tai 'The USSR-German Aggression Against Lithuania' išleido R. Speller & Sons leidykla New Yorke. Jį redagavo prof. Br. Kaslas.

Sovietų istorikai to nemini. Jiems jis iki šiol 'tabu'. O savo archyvų Kremlius neatidaro.

(Kitame Nr. "Devyni Mėnesiai Sovietų Įtakoje")

Persitvarkymo sąjūdis Lietuvoje

Lietuvių Informacijos Centro žiniomis, Persitvarkymo sąjūdis, įsteigtas Lietuvoje birželio 3 d., parengė laišką TSKP Centro Komitetui dėl nedemokratiškai Lietuvoje renkamų delegatų į 19-ąją Partijos konferenciją. Šis laiškas buvo svarstomas uždaruose sąjūdžio tarybos posėdžiuose birželio 8 ir 12 d. Pastarajame posėdyje norėjo dalyvauti ir Lietuvos KP CK atstovas Stasys Imbrasas, bet taryba nubalsavo prieš, ir valdžios atstovas atsiprašęs, išėjo, praneša Lietuvių Informacijos Centras.

Vakarus jau anksčiau buvo pasiekęs nusiskundimas, kad į Partijos konferenciją siunčiami senosios gvardijos, stalinistinių pažiūrų atstovai.

Birželio 13 d. vyko viešas Persitvarkymo sąjūdžio susirinkimas, kuriame dalyvavo apie 500 žmonių, kartu su sąjūdžio taryba ir dviem valdžios atstovais — Imbrasu ir Paleckiu. Sąjūdis pasiskirstė į darbo komisijas svarstyti opių socialinių, ekonominių, gamtos teršimo ir kitų specifinių problemų.

Iš Lietuvos pranešama, kad susirinkimo diskusijos, trukusios penkias valandas, buvo karštos, kartais chaotiškos. Jų metu iš susirinkimo išėjo Paleckis. Dėl konkrečių problemų buvo prašomi pasisakyti tų sričių specialistai, kurie taip pat dalyvavo susirinkime. Pagaliau buvo kreipiamasi į valdžios atstovą Imbrasą, kuris, pasak liudininkų, sukėlė susirinkusiųjų nepasitenkinimą savo nekompetetingais ir išsisukinėjančiais atsakymais.

Žurnalistas Tomkus pasiūlė susirinkimo dalyviams prisidėti prie kitą dieną, birželio 14, rengiamos demonstracijos Gedimino aikštėj. Persitvarkymo sąjūdis nutarė, kad bendram dalyvavimui dar neatėjo laikas ir paliko kiekvienam spręsti pagal savo sąžinę. Ta proga buvo pasiūlyta pagerbti minutės tyla Stalino trėmimų aukas, kurias paminėti kitą dieną rinkosi demonstrantai.

Savaitraščio "Gimtasis kraštas" redaktorius Algimantas Čekuolis siūlė sąjūdžio tarybai rengti atskirą birželio trėmimų paminėjimą. CK atstovas Imbrasas sakėsi niekuo negalįs padėti. Roko ansamblio Antis vadovas Algis Kaušpėdas, kuris taip pat yra šio Persitvarkymo sąjūdžio dalyvis, reikalavo valdžios duoti minėjimui salę, jei ne — sakė, sąjūdis eis demonstruoti į Gedimino aikštę. Imbrasas išsisukinėjo, sakydamas, kad salė brangiai kainuoja. Bet kitą dieną po valdžios pasitarimo, salę davė Žemės Ūkio ekonomikos institute.

Birželio 14 d. Persitvarkymo sąjūdžio surengtas minėjimas vyko tuo pačiu metu, kaip ir demonstracija Gedimino aikštėje — 19 valandą. Kaip nurodo šaltiniai iš Lietuvos, šiame minėjime dalyvavo apie 200 žmonių. Kalbėtojai, tarp jų ir poetas Justinas Marcinkevičius, liudijo apie Stalino laikų trėmimus, prisiminė to laiko siaubingus įvykius, bet — kaip pažymėjo vienas minėjimo dalyvis — nesvarstė šio nusikaltimo priežasčių. Tai viešai ir aštriai buvo daroma per demonstraciją Gedimino aikštėje, kur buvo susirinkę apie 6000 žmonių, praneša Lietuvių Informacijos Centras, remdamasis telefoniniais pranešimais iš Lietuvos.

Į Persitvarkymo sąjūdį Lietuvoje jungiasi įvairūs inteligentijos atstovai — rašytojai, žurnalistai, muzikai, dailininkai ir kiti. Gautomis žiniomis, sąjūdis ryžtasi turėti savo leidinį ar bent skelbimo lentą, ir ruošia rezoliuciją, panašią į estų. Ši pageidavo daugiau autonomijos ir savarankiškumo savo gyvenamojo krašto reikaluose.

(LIC)

ĮSTEIGTAS PATRIOTINIO JUDĖJIMO KOMITETAS

Iš Lietuvos pranešama, kad Lvove įsteigtas visuomeninis Koordinacinis TSRS tautų patriotinio judėjimo komitetas, į kurį įeina šešių respublikų atstovai — estų, lietuvių, latvių, ukrainiečių, armėnų ir gruzinų.

Lietuvių Informacijos Centro žiniomis, šis komitetas birželio 11 savaitgalį posėdžiavo tris dienas. Iš lietuvių dalyvavo Antanas Terleckas ir Eugenijus Krukovskis iš Vilniaus. Koordinacinis komitetas aptarė pareiškimą vyriausybei dėl tautinės politikos, paruošė laišką prezidentui Reaganui, pasisakė dėl politinių kalinių. Laiške Reaganui prikišama, kad jis per vizitą Maskvoje kalbėjęs tik apie žmogaus teises, ir nekėlęs tautinių problemų.

Dokumentai skelbiami rusų, ukrainiečių kalbomis. Koordinacinis komitetas vėl rinksis rugsėjo mėnesį, šį kartą — Rygoje. (LIC)

SUNNY HILLS

JONUI BAUŽIUI 70 METŲ

Š. m. gegužės mėn. 29 d. Sunny Hills, Fl. gyvenančiam Jonui Baužiui sukako 70 metų.

Tai kuklus nuo šventosios upės pakraščių žemaitis. Būdamas 17 metų amžiaus priklausė Šaulių Sąjungai. Karinę tarnybą pradėjo toritorinėje dragūnų tarnyboje.

Pergyvenęs kaip karys, karo baisumus, per Italiją atsidurė Anglijoj, o iš ten atvyko į JAV — Kearny, N. J. žmonai Stasei mirus, užauginęs tris sūnus ir dvi dukras, po 23 Pfeizer Co. darbo metų išsitarnavęs pensiją atvyko į Sunny Hills,Fl.

Savo 70 metų gimtadienio proga jis sukvietė didžiumą Sunny Hills gyventojų į Community Center salę pobūviui. Čia sveikinome jį, vaišinomės, šokome, dainavome, linkėdami jam dar daug, daug sveikų ir laimingų metų. K. Ž.

MELT SHOP PERSONNEL
Experienced personnel needed for our melt shop. Electric arc furnace steel melting, pouring crane and utility positions. Apply in person:
McCONWAY & TORLEY CORPORATION
KUTZTOWN FOUNDRY DIV.
230 Railroad Street
Kutztown, PA 19530
(215) 683-7351
Equal Opportunity Employer

Viešėdami Chicagoje aplankykite PARAMĄ
MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ
2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332
Savininkas J. Mažeika
Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerių ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.
Kainos žemos — Pasirinkimas didelis
APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

KŪRYBA IR MOKSLAS

Lietuvis dailininkas dėmesio centre

Staneikos monografijos sutiktuvės

Bronius Vaškaitis

Dail. A. Staneika studijoje darbo metu.

Džiugu sužinojus, kad savieji moką tinkamai įvertinti ir pagerbti asmenį, vienokiu ar kitokiu būdu daug pasitarnavusį savajai tautai. Betgi dar smagiau patyrus, kad jo darbai išskirtiną dėmesį susilaukia svetimtaučių tarpe. Šiuo atveju omenyje turima dailininką-diplomatą Adalbertą Staneiką, kurio išsamią, liuksusinę monografiją perėitų metų pabaigoje baigė rašyti ir anglų kalba išleido Feliksas Andriūnas, karo ir ilgus pokario metus drauge praleidęs su Adalbertu ir jo žmona dr. Marija.

Staneika paskutiniuosius savo spalvingo gyvenimo metus praleido ramiame Wyncote miestelyje, esančiame Philadelphijos pašonėje. Čia, įsirengęs modernią su specialiu apšvietimu studiją, visą laiką skyrė kūrybai, daugiausia portretų tapybai. Greitai kaip dailininkas pradėjo garsėti vietinių gyventojų tarpe. Vieni (daugiausia žymūs amerikiečiai) ji lankė prašydami nutapyti portretus, o kiti (studentai), norėdami pagilinti studijas. Su sutiktais vietiniais ir iš toliau atsilankiusiais dailininkais diskutuodavo įvairias temas, nes jis, studijuodamas dailę Krokuvoje, Miunchene, Paryžiuje, Romoje, turėjo progos plačiai susipažinti ir su pasauline literatūra, socialogija, filosofija, politiniais mokslais. Laisvai vartojo devynias kalbas: lietuvių, italų, prancūzų, anglų, vokiečių, ispanų, lotynų, lenkų, rusų. Žodžiu. buvo plataus masto eruditas. Staneikai buvo didelis malonumas, kai atsilankę meno žinovai kritiškai pasisakydavo apie jo kūrybą. Buvo narys Pennsylvanijos meno akademijos ir Old York meno gildos. Wyncote kelis kartus su savo darbais dalyvavo kolektyvinėse parodose. Eilinių žmonių tarpe buvo žinomas kaip vyras su berete. Mirė 1962 m. vasario 17 ir palaidotas vakarinėje Philadelphijoje.

Nors praėjo jau 26 m., tačiau vietiniai gyventojai jo nepamiršta. Prisiminimai ypač atgijo, Andriūnui išleidus jo monografiją. Wyncote amerikiečių vyrų klubui gegužės 2 švenčiant 80 m. veiklos sukaktį, buvo suruošta 53 dailininkų darbų paroda, į kurią įeinant, buvo dalinami lapeliai su ištraukomis-citatomis, paimtomis iš Andriūno leidinio. Parodoje buvo eksponuoti ir penki Staneikos kūriniai bei kelios monografijos kopijos. Nustebta dideliu to leidinio susidomėjimu. Susidarius būreliams, Andriūnas davė paaiškinimus. Nemažai kas tą leidinį įsigijo.

Po parodos rinktinei amerikiečių publikai (apie šimtui žmonių) buvo suruoštos gražios vaišės. Jose išskirtinas dėmesys teko Staneikai. Parodos ir vakarienės organizatorė dailininkė Dorothy Spruill, pradedama ilgoką kalbą, pastebėjo, kad per trumpą laiką jai yra sunku apibudinti Staneiką, gyvenusį daugelyje kraštų, plačiai pasireiškusį dailėje, d i p l o m a t i n ė j e tarnyboje, kovoje dėl Lietuvos laisvės. Jo pirmas sustojimas buvo New Yorke. Pajutęs didmiesčio triukšmą, pradėjo žvalgytis ramaus kampelio, tinkamo jo kūrybai. Laimingu sutapimu užsimezgė ryšiai su buvusiu Lietuvos prezidentu dr. Grinium, kuris Wyncote buvo apsistojęs pas savo brolį, turintį nemažai laisvų patalpų. Greitai į jas buvo pakviestas dailininkas, jo žmona ir Andriūnas. Praslinkus kiek laiko, netoliese jie įsigijo nuosavus namus, kuriame, Staneikoms išmirus, ir dabar tebegyvena Andriūnas.

Toliau kalbėtojos dėmesys nukrypo į monografiją, kuri, anot jos, yra reikšmingas pagarbos pareiškimas žmogui, daug pasidarbavusiam žmonijos labui. Didesnę savo gyvenimo dalį Staneika dienomis praleisdavo diplomatinėje tarnyboje, o naktimis pasinerdavo tapybinėje kūryboje. Jis kūrė idealaus grožio, gerio, harmonoijos pasaulį. Staneika yra akademinio realizmo atstovas. Prieš tapydamas portretus, kartais iš molio pasidarydavo modelius, kad vėliau plokštumoje galėtų gauti geresnį trijų dimensijų efektą Drobėje jis atskleisdavo tapomų žmonių vidinį išgyvenimą.

Kalbą baigė tardama: "Ačiū tau, Feliksai, už knygos parašymą ir leidimą parodos dalyvius aprūpinti su iš jos paimtomis citatomis. Iš jų Wyncote gyventojai sužinojo, kokį idealų pasaulį kūrė Staneika".

Pirmoji ilgoka citata yra vokiečio Eberhard Martin Schmidt, kuris po karo dažnai Staneikas lankydavo Ravensburge, Vokietijoje, atsiliepimas apie dailininką. Pasak jo, Staneikos sukurti meniniai lobiai pasaulį darė geresnį. Jis bus ilgai prisimintas po to, kai mūsų jau nebebus. Jo įnašas dailės srityje yra begalo didelis. Staneika laikytinas geriausiu klasikinio stiliaus portretistu. Jo įtakoje iš bepradedančio studijuoti meną, aš išaugau į rimtą skulptorių. (Jis padarė gražų Staneikos biustą).

Antroje citatoje yra įdomus paties dailininko mintijimas apie meną. "Materialiai galvojant, meno nereikalingas. Jis prasideda žmogų patenkinus buitinėm gėrybėm. Menas yra švytėjimas virš naudingumo. Jis yra svečias iš kito pasaulio, o tikras menininkas yra svetimšalis šioje žemėje".

Trečioje citatoje suminima Staneikos diplomatinė tarnyba: jo pareigos Lietuvos pasiuntinybėje Romoje, Užsienio reikalų ministerijoje Lietuvoje. Nurodoma, kad po karo jis buvo pabaltiečių delegacijos, turinčios ryšius su prancūzų karine valdžia Ravensburge, pirmininkas.

Paskutinėje citatoje kalgama apie Staneiką kaip humanitarą. Sakoma, jog jis visą laiką siekė prispaustiesiems laisvės, slėpė, maitino persekiojamus žydus. Padėjo jiem gauti vizas. Rėmė pagalbos reikalingus studentus. Citata baigiama Staneikos žodžiais: "Nėra mirties. Yra amžinas gyvenimas, kuriame susitinka draugiškos sielos ir kartu laikosi".

Tuo buvo labai gražiai, kad ir neperdidžiausia auditorija, supažindinta su mūsų iškiliu diplomatu dailininku. Bet čia dar ne galas. Pasirodžius Andriūno knygai, jį per trumpą laiką aplankė net keturių Amerikos laikraščių, įskaitant ir Philadelphijos didžiausį dienraštį "The Philadelphia Inquirer", žurnalistai. Pokalbiuose buvo diskutuojama monografijoje paliesti klausimai: Staneikos gyvenimas, studijos, tapybos technika, jo kūrybos stilius, parodos, lektoriavimas Kauno meno mokykloje, paskaitų skaitymas Amerikoje, Lietuvos okupaciją ir kt. Malonu buvo skaityti tų pokalbių gana ilgus aprašymus, papuoštus didžiulėmis Andriūno nuotraukomis ir dailininko darbų reprodukcijomis. Iš straipsnių paaiškėja, kad knygą Andriūnas rašė penkerius metus, kad jos išleidimas kainavo 15,000 dol., kad autorius, žinodamas, jog turės nuostolių, vis tiek jaučiasi laimingas, nes tuo yra pagerbtas lietuvių tautai daug nusipelnęs žmogus.

Nėra abejonės, kad tuos straipsnius perskaitė šimtai tūkstančių žmonių. Turbūt pirmas kartas, kada taip plačiai buvo atskleista, kad ir nedidelė, mūsų kultūrininkų lobių dalelė. Tuo pačiu buvo išgarsintas ir Lietuvos vardas. Tenka stebėtis, kokį didelį darbą kartais gali atlikti vienas žmogus. Apie monografiją gražūs atsiliepimai pasirodė ir mūsų parijodinėje spaudoje. Norisi pridėti, kad joje viso yra 147 Staneikos darbų reprodukcijos (69 spalvotos). Jose atsiskleidžiama dailininko kūrybos raida nuo 1924 iki 1959 m. Įgudęs meno kritikas nesunkiai gali atsekti, kada Staneika buvo pasiekęs menines aukštumas. Būdinga, kad jis niekada nepasirašydavo po savo darbais. Sakydavo, jog menininkas turi būti atpažintas iš jo stiliaus.

Labai patrauklią ir vertingą monografiją, kainuojančią 30 dol., galima įsigyti "Draugo", "Darbininko" administracijose ir pas autorių F. Andriūną, 155 Greenwood Ave., Wyncote, Pa. 19095. Ją, kaip dovaną, reikėtų galimai plačiau paskleisti angliškai kalbančių tarpe.

Train to be a

TRAVEL AGENT
TOUR GUIDE
AIRLINE RESERVATIONIST

Start locally, full time/part time. Train on live airline computers. Home study and resident training. Financial aid available. National Hdqtr. Pompano Beach, FL.

A.C.T. TRAVEL SCHOOL

1-800-327-7728

Accredited Member N.H.S.C.

DEVENIŲ KULTŪROS FONDO LEIDINIAI:

1. B. Bušackis — **Radvila Juodasis** .....$ 4.00
2. J Kregždė — **Lietuvos Reformatų Raštija** .....$ 4.00
3. V. Karosas — **Lietuvos Ryšis su Amerika** $ 4.00
4. J. Statkutė de Rosales — **Baltų Kalbos Bruožai Iberų Pusiasalyje** $15.00
5. M. Karuša — **Gyvenimo Sūkuriuose** $15.00
6. J. Dagys — **Sculptures (meno albumas)** $30.00
7. J. Andrius — **Lietuvos žemėlapis** .....$ 6.65

Leidinus galima užsisakyti: DKF, P. O. Box 10782, St. Petersburg, Fl. 33733.

Užsakant knygas prašoma pridėti $1.30 padengti pašto išlaidas.

BOSTONO LIETUVIAI

Petras Viščinis

"TRYS KUNIGAIŠČIAI"

Bostono aukštesniąją lituanistikos mokyklą šiemet baigė trys jaunuolyiai, kurie pakrikštyti Lietuvos kunigaikščių vardais. Tai Gediminas Budreckis, Kęstutis Banaitis ir Algirdas Veitas. Pagal tuos vardus mokytojai, draugai ir kiti juos populiariai vadina kunigaikščiais. Į juos patriotinė vietos lietuvių visuomenė deda daug vilčių.

VLIKO VADOVYBĖJE

Sudarant naują Vliko valdybą, į ją pakviestas dr. Algirdas Budreckis iš Quincy. Jis kvietimą priėmė, sutikdamas tapti Vliko valdybos nariu. Tuo tarpu neaišku, kokios pareigos teks jam toje vadovybėje. Dr. Algirdas Budreckis daug rašo lietuvių ir anglų kalba, dažnai kviečiamas įvairioms paskaitoms. Jis gyvai reiškiasi Alto vietos skyriuje, neseniai buvo paskaitininku ALT Sąjungos seime Floridoje, kurį laiką ėjo JAV LB-nės Visuomeninių reikalų tarybos pirmininko pareigas, dabar yra Naujosios Vilties žurnalo redakcijos narys.

TRAGIŠKŲJŲ BIRŽELIO ĮVYKIŲ MINĖJIMAS

Minėjimas Bostone buvo platus ir taiklus. Įvairios jo dalys buvo nukreiptos į visą mūsų visuomenę, priaugančią lietuvių kartą ir amerikiečių visuomenę.

Pirmąją minėjimo dalį sudarė Laisvės Varpo birželio 12 d. laida, skirta tiems įvykiams.

Bostono aukš. lituanistinės mokyklos abiturientai - Algirdas Veitas, Gediminas Budreckis ir Kęstutis Banaitis.

Antroji minėjimo dalis vyko Šv. Petro lietuvių parapijos bažnyčioje So. Bostone. Ją suorganizavo LB-nės Bostono apylinkės valdyba.

Tuoj po pamaldų salėje po bažnyčia atlikta trečioji minėjimo dalis. Tai buvo iškilmingas susirinkimas su vėliavomis, įvairiose demonstracijose naudotais plakatais anglų kalba, žuvusiųjų pagerbimu, uždegant žvakes prie lietuviško koplytstulpio, jaunimo deklamacijomisr i sovietinio gulago kankinio Vytauto Skuodžio kalba, kurioje jis vaizdžiai nušvietė trėmimus, lietuvių tautos patirtus dėl jų nuostolius.

Šios programos dalies atlikime dalyvavo LB Bostono apylinkės pirmininkas Brutenis Veitas, vicepirmininkas Gintaras Čepas, valdybos nariai Stasys Goštautas, Darius Ivaška, Bostono aukštesniosios lituanistikos mokyklos mokiniai ir abiturientai, deklamuodami ir keldami klausimus Vytautui Skuodžiai. Viduriniosios ir jaunosios kartos įsijungimas į šios dalies atlikimą svikintinas visais atžvilgiais.

Paskutinę minėjimo dalį suorganizavo Laisvės Varpas. Ji buvo skirta amerikiečių visuomenei, kuriai perduota speciali Laisvės Varpo radijo programa anglų kalba.

Taip Tragiškųjų birželio įvykių minėjimu apimta mūsų priaugančioji karta ir amerikiečių visuomenė. O tai juk sudaro tokių minėjimų tiesioginį tikslą ir paskirtį.

STAMBŪS AUKOTOJAI

Inž. Juozas ir Irena Rasiai iš Cambridges yra stambūs aukotojai įvairiems lietuviškiems reikalams. Savo aukomis jie paremia visus reikšmingesnius įvykius. Pavyzdžiui, jau eilę metų jie yra mecenatai Laisvės Varpo radijo programų, skiriamų Tragiškųjų birželio įvykių paminėjimui. Šiemet tam reikalui jie paaukojo 200 dolerių .Tai gražus pavyzdys kitiems.

★

Laisvės Varpas — vienintelė lietuvių radijo programa Bostono ir apylinkės lietuviams, perduodama sekmadieniais 9-10 val. ryto iš radijo stoties WCAV — FM 98. Vedėjas — Petras Viščinis, 173 Arthur St., Brockton, Mass. 02402, telefonas (617) 586-7209. Programos metu svarbiais reikalais skambinti į radijo stotį telefonu: (617) 587-9898.

• **žavingos atostogos** ant Meksikos įlankos kranto, vėsinamam, istoriniam, verandų ir senų ąžuolų apsuptam dvare. Ištaikinga ir rami aplinkuma, 60 mylių į rystus nuo New Orleans, kambariai su atskirom voniom, balto smėlio paplūdimys, pietietiškos ir jūrinės turistinės įdomybės, lietuviškas svetingumas. $60.00 dienai su pusryčiais vienam, $80.00 porai ir $15.00 vaikui. Didelis restoranų pasirinkimas, ypač jūrinio maisto. Sveikatingas maistas namuose pagal susitarimą. E. Jaunis, "High Oaks" East Beach, P. O. Box 374, Pass Christian, MS, 39571. Telef. 601-452-2257.

BEVERLY SHORES

BALFO GEGUŽINĖ

Balfo Beverly Shores skyrius š. m. liepos 17 d., sekmadienį, Kazimiero ir Elenos Pocių sodyboje, Beverly Shores, Ind., rengia varge esantiems lietuviams padėti gegužinę.

Šv. Onos bažnyčioje 12 val. kun. M. Kirkilas atnašaus šv. Mišias už mirusius ir kenčiančius seses ir brolius pavergtoje tėvynėje.

Po mišių visi kviečiami atvykti į p. Pocių sodybą praleisti popietę ąžuolų pauksmėje ir pasivaišinti.

Skaitykit ir platinkit
DIRVĄ

MACHINIST: 1st class. Minimum of 10 years experience. Self starter and problem solver who can work with little supervision. Job shop experience preferred. Must be US citizen. Jig mill and V.T.L. experience a plus. Call Precision Machining after 9 am for appointment 401-785-2800. (23-25)

Į Palangą ir į Klaipėdą ekskursijos su pernakvojimu bus galimos kiekvienai grupei, taip pat dienos ekskursijos į Panevėžį ir į Druskininkus.

1988 M KELIONĖS Į LIETUVĄ

21 DIENŲ KELIONĖS SU 15 DIENŲ LIETUVOJE
21 dienų — Lietuva ir Lenkija

Kelionė 955 — rugsėjo 6 - 26 — $2,459
Varšuvoje 1 naktis, Vilniuje — 16, Varšuvoje 2

20 DIENŲ KELIONĖ SU 10 DIENŲ LIETUVOJE
20 dienų — Lietuva, Rusija, Švedija, Suomija

Kelionė 809 — rugpjūčio 9 - 29 — $2,769
Maskvoj 2 naktys, Vilniuj 10, Leningrade 2, Stokholme 2, nakties kelionė laivu į Helsinki, Helsinky 1

15 DIENŲ KELIONĖS SU 10 DIENŲ LIETUVOJE

15 dienų — Lietuva, Suomija
Kelionė 106 — spalio 6 — 20 — $1,899
Vilniuje 11 naktų, Helsinky 2

14 DIENŲ KELIONĖS SU 10 DIENŲ LIETUVOJE
14 dienų — Lietuva, Suomija

Kelionė 103 — lapkričio 3 - 16 — $1,349
Kelionė 128 — gruodžio 28 — sausio 11 — $1,629
Naujų Metų sutikimas, Vilniuje 11 naktų, Helsinky 1

13 DIENŲ KELIONĖS SU 10 DIENŲ LIETUVOJE

Kelionė 915 — rugsėjo 15 - 27 — $1,969
Vilniuje 11 naktų

10 DIENŲ KELIONĖS SU 7 DIENOMIS LIETUVOJE

Kelionė 999 — rugsėjo 15 - 24 — $1,729
Vilniuje 8 naktys.

Baltic Tour patarnauja sudarant jūsų artimiesiems dokumentus viešnagei pas jus.

Nuperkamos mašinos ir kitos dovanos užsienio valiutos pardotuvėse Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje.

Taip pat pradedame naują paslaugą, statant paminklus jūsų mirusiems giminaičiams Lietuvoj.

Dėl brošiūros ir daugiau informacijos kreiptis:

BALTIC TOURS
SUITE 4
77 OAK STREET
NEWTON, MA 02164
617 965 - 8080

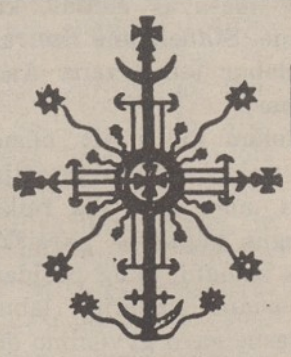

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME
TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
2533 West 71 St., Chicago, Ill.
1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.
Tel.: 476-2345
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

MATAS Realtors

505 EAST 185 ST., EUCLID, OHIO 44119
(216) 486-2530

RITA MATAS
— Broker — G.R.I. — C.R.A.

Adv. VYTAS MATAS — teisinis patarėjas

ALT S-gos 20-tąjį sukaktuvinį seimą sutinkant ir palydint (4)

Vytautas Šeštokas

Gegužės 22 d. buvo paskutinė suvažiavimo diena - su dviem darbo posėdžiais, iškilmingom šv. Mišiom ir simpoziumu.

Darbo posėdis prasidėjo dar prieš 10 val. ryto. Pirmininkavo Albertas Misiūnas. Lietuvių Tautinio Sąjūdžio vardu kalbėjo inž. E. Bartkus, nušviesdamas sąjūdžio įvykdytus darbus. Jo pranešimą papildė inž. Vaclovas Mažeika, pažymėdamas 15 grupių-partijų, jų tarpe ir Tautinio Sąjūdžio, įnašą į VLIKo funkcijas.

Apie Amerikos Lietuvių Tarybos veiklą pranešimą padarė dr. Vytautas Dargis, pažymėdamas, kad ALT buvo sukurta 1940 metais, kada sovietų tankai peržengė Lietuvos sieną, ir tuolaikiniai steigėjai - Leonardas Šimutis ir dr. Steponas Biežis - tuojau aktyviai įsijungė į Lietuvos okupacijos protestą, pasiekdami net Washingtoną. ALTas iki šiol laikosi tvirtos linijos atstovaudamas ir gindamas Lietuvos reikalus. Tautinės Sąjungos veikėjai labai dažnai yra ALTo vadovaujančiuose postuose ir dar niai dirba su kitomis organizacijomis.

Lietuvos Nepriklausomybės Fondo pranešime pirm. Emilija Čekienė išsamiai nušvietė Fondo padėtį ir reikalus. Jos pranešimas bus spausdinamas atskirai.

"Naujosios Vilties" žurnalo redaktorius Vytautas Abraitis savo pranešime pažymėjo, kad žurnalo klestėjimui reikalingi keturi daly kai: 1. - gero redaktoriaus, 2. - gerų bendradarbių, 3. - didelio skaičiaus skaitytojų, ir 4. - pinigų. Nuskambėjo pesimistinė mintis, nes viskas mažėja ir silpnėja. Tačiau redaktorius sugebėjo sudaryti redakcinę, kolegiją – kaip Stasys Santvaras, dr. Algirdas Budreckis ir dr. Antanas Butkus! Sunku sutikti su jo teigimu, kad silpniausia vieta yra vyr. redaktorius, nes čia pat žvelgus į paskutinį, Vytauto Abraičio redaguotą "Naujosios Vilties" žurnalo 20-jį numerį, gauni kultūringo ir stipraus, išmąstytų straipsnių žurnalo įspūdį. Ir čia yra gera vieta pažymėti, kad iš keturių jo suminėtų punktų, reikalingų žurnalo klestėjimui, pirmasis punktas šiuo metu yra stipriausias!

Po palapinės stogu klausantis kalbų

Žurnalo administratorius J. Kasakaitis davė smulkią pajamų ir išlaidų apyskaitą. Nusiskundė, kad skaitytojų skaičius mažėja, kad pašto bei kitos išlaidos auga ir didėja. Ragino visus realiai pasižiūrėti į padėti ir sistematingai remti spaudą.

Naujai steigiamo Lietuvių Tautinės Kultūros Fondo pranešime, inž. Jonas Jurkūnas paryškino, kad Fondas yra steigiamas trijų organizacijų: Korp. Neolituania, Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos ir Vilties Draugijos. Bendrieji dėsniai, projekto turinys ir provizoriniai įstatai buvo išdalinti visiems seimo dalyviams susipažinimui (projektas spausdinamas atskirai). Išsamus pristatymas rado principinį atgarsį ir seimo dalyviai aktyviai įsijungė, sukeldami 32,000 dolerių. Kartu su Vilties Draugijos įsipareigojimu, viso 62,000 dol. suma - ir principinis neolituanų sutikimas - davė labai gražią pradžią Lietuvių Tautinės Kultūros Fondui.

Gyvose diskusijose ir užklausimuose dėl pranešimų dalyvavo Mečys Valiukėnas, dr. Algirdas Budreckis, dr. Leonas Kriaučeliūnas, inž. Jonas Jurkūnas ir inž. Vaclovas Mažeika. Diskusijų dalyviai pozityviai ir skatinančiai pasisakė dėl visų pranešimų.

Inž. Vaclovas Mažeika, dr. Algirdas Budreckis ir inž. Romas Veitas.

ALT s-gos pirm. dr. L. Kriaučeliūnas dėkoja Stellai ir Vytautui Abraičiams.

Toliau susirinkimui vadovauti, pasikeitimo tvarka, teko inž. E. Bartkui. Sekė 14-kos skyrių dviejų metų veiklos apžvalgos pranešimai, be didelio džiaugsmo ar ateities perspektyvų, dėl mažėjančių kolonijų. Stipriausiai laikosi Bostonas ir Čikaga, turėdamai gerą potenciałą. Entuziastiškiausią pranešimą davė Los Angeles vicepirm. Pranas Dovydaitis, išryškindamas ne tik atliktus ar numatomus atlikti darbus, bet taip pat ir narių skaičiumi augantį skyrių bei jo dinamiškumą. Pagal išgales, visi skyriai atvežė Seimui aukų.

Mandatų komisijos pirmininkas Vaclovas Dzenkauskas informavo, kad Seime užsiregistravo 53 Tarybos nariai ir atstovai, 52 svečiai, 16 Daytona Beach skyriaus narių - viso 121 asmuo Į poseiminį pikniką užsirašė 129 asmenys. Atstovai aukojo Seimui 1,762 dol. ir svečiai - 238 dolerius.

Bene lengviausiai ir greičiausiai buvo išspręsta valdybos rinkimų procedūra, esančiai Valdybai - dr. Leonui Kriaučeliūnui ir nariams Petrui Bučui, Onai Daškevičienei, Vidai Jonušienei ir Eleonorai Valiukėnienei, - ir Revizijos Komisijai - Jurgiui Janušaičiui, Alfai Šukiui ir Juozui Žvyniui, - sutinkant kandidatuoti. Į Sąjungos Tarybą, be esamųjų, buvo išrinkti trys nauji nariai: Vladas Blinstrubas, dr. Algirdas Budreckis ir Albertas Misiūnas.

Seimo dalyviai vienbalsiai ir griausmingais plojimais priėmė "nauja valdžią". "Atnaujintas" pirmininkas tarė inspiruojantį žodį ir padėkojo už jo ir valdybos perrinkimą trečiai kadencijai.

Po pietų pertraukos, 2 val. visi dalyviai buvo nugabenti į Liurdo Marijos bažnyčią pamaldoms, kur iškilmingas Mišias celebravo, ir giliai patriotinio turinio pamokslą pasakė, vysk. Antanas Deksnys. Jam asistavo Daytona Beach lietuvių kolonijos kapelionas kun. dr. Kazimieras Ruibys. Giedojo "Sietyno" choras, vadovaujamas muz. Antano Skridulio.

Po pamaldų vykusiame simposiume buvo užpildytos visos didžiulės viešbučio salės vietos. Simposiumas, "Lietuvos laisvės byla Sovietų Sąjungos naujų įvykių slenkstyje" tema, buvo aukšto intelektualinio lygio ir visapusiškai įdomus. Moderatorius inž. Jonas Jurkūnas pristatė prelegentus alfabeto tvarka: VLIKo pirm dr. Kazį Bobelį, ALT S-gos tarybos narį bei Los Angeles ALTo sk. pirm. inž. Antaną Mažeika ir LB Krašto Valdybos pirm. Vytautą Volertą - trumpai apibūdindamas jų

(Nukelta į 8 psl.)

Poseiminės gegužinės Stellos ir Vytauto Abraičių sodyboje dalyviai pozuoja fotografui ...

Vytautas Abraitis dėkoja susirinkusiems į gegužinę. Šalia Stella Abraitienė ir dr. Leonas Kriaučeliūnas.

ALT S-gos seimas...

(Atkelta iš 7 psl.)

biografijas ir nuveiktus darbus.

Visi trys kalbėtojai įdomiai palietė temą, principiniai pasilikdami tame pačiame kelyje pagrindiniam - laisvės Lietuvai - siekyje. Pabrėžė būtinumą atidžiai sekti besirituliojančią įvykių eigą, atsargumą darant sprendimus. Dalyviai aktyviai įsijungė į diskusijas, iškeldami eilę naujų minčių ir aktualijų. Pre legentų atsakymai buvo įdomūs, tačiau nusitęsė gana ilgai.

Trumpa pertrauką įvedė į trečią, paskutinįjį darbo posėdį, kurį pravedė inž. E. Bartkus. Nutarimų Komisijos rezoliucijas perskaitė dr. Povilas Švarcas, kurios dar buvo vietoje papildytos (Rezoliucijos buvo paskelbtos Dirvoje, Nr. 24).

Klausimų ir Sumanymų pagrindiniu punktu buvo Sąjungos įstatų papildymo projektas - Garbės Teismo įsteigimas, - kurį referavo inž. A. Mažeika. Po ilgesnių diskusijų ir svarstymų, siūlymas buvo priimtas ir išrinktas pirmasis ALT S-gos Garbės Teismas: inž. Antanas Mažeika - pirm., Teodoras Blinstrubas - vicepirm., dr. Algirdas Budreckis - sekr., ir kandidatai - Vytautas Abraitis ir inž. Vaclovas Mažeika.

Seimą uždarė Sąjungos pirmininkas dr. Leonas Kriaučeliūnas, pabrėždamas Sąjungos istorinį momentą, ir dar kartą dėkodamas už pasitikėjimą juo. Širdingai dėkojo šeimininkams ir rengėjams, dalyviams ir svečiams, bei visiems sveikinusiems ir kaip nors prisidėjusiems prie taip gražiai pasisekusio renginio. Kartu pranešė, kad 21-jį seimą sutiko ruošti Bostono skyrius, tuo iššaukiant entuziastingą pritarimą. Suvažiavimas baigtas Lietuvos himnu.

Pirmadienį įvykusioje poseiminėje gegužinėje, Vytauto ir Stellos Abraičių puikioje sodyboje, buvo progos pabendrauti ir pasidalinti seiminiais įspūdžiais su dalyviais, svečiais ir naujai sutiktais maloniais floridiečiais. Juokas ir daina lydėjo malonius pokalbius svetingoje aplinkoje, sutvirtindamas buvusius, ar naujai užmegstus ryšius.

Šis XX-sis seimas jau praeityje. Ar jo nutarimai atneš gerus ir pozityvius rezultatus ateityje, tai priklausys nuo mūsų visų pasiryžimo, darbo ir pastangų. Šių dienų prisiminimai ir gražūs įspūdžiai paliks atmintyje ilgą laiką.

Dr. Algirdas Budreckis ir dr. Vytautas Dargis

Po palapinės stogu ...

LOS ANGELES

TRAGIŠKŲ BIRŽELIO ĮVYKIŲ MINĖJIMAS

Tragiškuosius birželio įvykius Los Angeles miesto minėjo estai, latviai ir lietuviai, š. m. birželio 12 d. šiais metais minėjimą tvarkė ir vadovavo lietuviai.

Minėjimas pradėtas Šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje iškilmingom pamaldom.

Po pamaldų trijų tautų baltiečiai, pilnai užpildė parapijos salę. Minėjimas pradėtas iškilmingu visų tautų ir Amerikos vėliavų įnešimu į sceną.

Amerikos himną giedojo solistas Antanas Polikaitis, palydint pianinu muzikui Aloyzui Jurgučiui.

Prasmingą patriotinio turinio maldą-invokaciją sukalbėjo Msgr. Jonas Kučingis.

Jungtinio Baltiečių Komiteto pirmininkas inž. Antanas Mažeika, savo įžanginiame žodyje, trumpai bet prasmingai, nušvietė šios dienos reikšmingumą ir pasidžiaugė darniu baltiečių bendravimu.

Sekė trijų Baltijos valstybių konsulų sveikinimo žodžiai. Estijos konsulo Jaak Treiman, Latvijos konsulo Aivars Jerumanis ir Lietuvos konsulo Vytauto Čekanausko.

Visi konsulai savo žodyje pabrėžė reikalingumą dirbti vieningai, sekti esamą padėtį ir būti atsargiems šių dienų Sovietų Sąjungos ir vadinamo atvirumo laikotarpyje.

Gauta sveikinimai raštu iš Kalifornijos gubernatoriaus George Deukmejian, miesto mero Tom Bradley, Los Angeles Apskrities Tarybos vadovų, Kalifornijos senatoriaus Pete Wilson ir Respublikonų tautinio komiteto.

Pagrindinis šio minėjimo kalbėtojas, Long Beach Universiteto profesorius dr. Feliksas Palubinskas, savo gerai paruoštoje paskaitoje, ryškiai nusakė sovietų ekspansijos politiką, pradedant nuo Lenino iki Gorbačiovo laikų. Jis pabrėžė sovietų agresinius ir apgaulingus tikslus ir kvietė visiems blaiviai ir su atsargumu žvelgti į dabartinę situaciją.

Po jo paskaitos buvo perskaityta Baltijos Tautų Komiteto Rezoliucija, kurios turinys buvo pasiųstas prezidentui Reaganui, Amerikos Ambasadoriui prie Jungtinių Tautų, Senato ir Kongreso vadovams.

Sekusi trijų tautų meninė programa buvo gerai paruošta, įvairi ir meniškai atlikta.

Lietuvių programos solistė sopranas Stasė Pautienienė-Šimoliūnienė, su įsijautimu išpildė tris dainas, pritaikintas šios dienos proga. Jai akompanavo muzikas Aloyzas Jurgutis.

Latvių programa: Piano koncertas ir trys solistės dainos: Estų programa: Trijų moterų Ansamblis, su kanklių muzika ir liaudies dainomis.

Pabaigoje sugiedoti visų tautų himnai. Vėliavos išneštos iš scenos ir dalyviai pakviesti vaišėms į apatinę parapijos salę.

Šio minėjimo oficialios ir meninės dalies pranešėjai buvo Laima Steikūnaitė ir Vytautas Šeštokas.

Didelė padėka priklauso vaišių paruošėjams, kurie tikrai įdėjo daug darbo ir pastangų, štai jie: Rūta Sakienė, Ona Dovydaitienė, Pranas Dovydaitis, Ambrose žatkus ir jo duktė Loreta.

Prie užkandžių ir kavos, gražiai pabendrauta ir pasidalinta įspūdžiais su visais baltiečiais iki vėlyvo popiečio.

Vytautas Šeštokas

NEPAMIRŠKITE ATNAUJINTI DIRVOS PRENUMERATĄ

ULTRASOUND TECHNOLOGIST

St. James Community Hospital, located in the heart of the beautiful Montana Rocky Mountains, has an immediate opening for a full time ultrasonographer whose primary responsibility will be abdominal and OB/GYN diagnostic procedures. Must be registered or registry eligible in diagnostic ultrasound.

Excellent salary and benefits accompany this position.

Send resume in confidence, or call:

Patrick Dudley
Employment Supervisor
ST. JAMES COMMUNITY HOSPITAL
400 S. Clark St.
Butte, Montana 59701
1-800-537-7654
EOE M/F

AUDRA Travel CORPORATION

VIENINTELĖ PROFESIONALI LIETUVIŲ KELIONIŲ ĮSTAIGA KANADOJE SKELBIA ir GARANTUOJA

Pigiausias kainas kelionėse į

LIETUVĄ 1988 metais

5-kiom, 10-čiai bei 15-kai dienų patogiausiomis lėktuvų linijomis

Išvykimo datos iš Toronto ir kitų Š. Amerikos miestų

Gegužės 6-20	Liepos 6 - 20
Gegužės 19 - birželio 3	Liepos 20 - rugpjūčio 2
Gegužės 25 - birželio 8/12	Rugpjūčio 11 - 27
Birželio 9 - 24	Rugsėjo 2 - 16
Birželio 30 - liepos 17	Spalio 7 - 21

Gruodžio 27 – sausio 10 1989 m.

Užsisakykite dabar – gausite papildomą nuolaidą.

Smulkesnes žinias teikiame

tel. (416) 769-2500

Mūsų įstaigoje Jums patarnaus: AUDRONĖ, LIUSĖ, DALIA, INGĖ, JOANNE, PAULIUS.

Mes kalbame – lietuviškai, angliškai, prancūziškai, rusiškai, lenkiškai, vokiškai, itališkai, ispaniškai.

Mūsų įstaigoje įrengti kompiuteriai: PEGASUS/GEMINI bei TDS

Mūsų įstaiga yra narys – IATA, T-comm, BBB, CLIA

Adresas: 2100 Bloor St. W. Toronto, Ont., Canada, M6S 1M7

Tel. (416) 769-2500 Telex 06-986766 TOR

KVIEČIAME NAUDOTIS MŪSŲ LIETUVIŠKO BIURO PASLAUGOMIS.

Mūsų registracijos numeriai: retail nr. 2559030, wholesale nr. 2475066

Tautininkai kovoje atgauti Lietuvai nepriklausomybę (2)

Dr. Algirdas Budreckis

Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga

1946-1947 m. tautininkų tarpe pastebėtas tam tikras nuovargis. Viena priežastis buvo ta, kad trys atskiros tautininkų organizacijos turėjo tris atskirus pirmininkus, bet jų valdybų nariai buvo beveik tie patys veikėjai. Pagaliau Amerikos Lietuvių Taryba pasiūlė tautininkams grįžti Tarybon jau pilnateisiu nariu — savarankiškos politinės ir ideologinės grupės atstovu. Atrodė logiška, kad į ALTą stotų LVS ar ALM. Na, ir Tautininkų Centras taipgi buvo logiškas kandidatas. Reikėjo vienybės tautininkuose. Nutarta, kad iki kol bus sukurta bendra tautininkų organizacija atstovaus LVS. Srovės įgaliotiniu buvo išrinktas adv. Ant. Olis, kuris 1948. XI. 5 d. tapo ketvirtuoju Alto vykdomojo komiteto vicepirmininku.

1948 m. gegužės 15-16 dienomis Juozo Bachūno vasarvietėje apsijungimo reikalu buvo sušauktas Amerikos lietuvių tautininkų srovės veikėjų susirinkimas. Buvo priimtas toks nutarimas:

Susirinkimas konstatavo, kad Amerikos lietuvių visuomenėje yra gausi srovė, jungiama vienodų pažiūrų į bendrus lietuvių tautinius reikalus ir Amerikos lietuvių visuomeniškus reikalus, neoficialiai vadinama tautininkų srovės vardu; ji visuomeniškai reiškiasi per kelias organizacijas, kurių, tačiau, vienos neapima visų tos srovės interesų, kitos yra tik vietinio pobūdžio; vieningos, visą srovę apimančios, organizacijos nebuvimas sudaro didelę kliūtį sėkmingiau šiai srovei reikštis visuomeniškame darbe.

To akivaizdoje susirinkimas prieina išvados, kad reikia:

1. sudaryti vieną bendrą šios srovės organizaciją, apimančią visus srovės interesus, išdėstytus veiklos programoje, susirinkimo atskirai apsvarstytoje, ir apimančią visas Amerikos lietuvių kolonijas, drauge ir su jau veikiančiu Amerikos Lietuvių Tautininkų Centru;

2. Iš Lietuvai Vaduoti Sąjungos ir Amerikos Lietuvių Misijos, nuosekliai prisilaikant tų organizacijų vidaus tvarkos, padaryti laiko sąlygoms pritaikoma bendrosios organizacijos šaką, skiriamą specialiai šios srovės pasireiškimui Lietuvos išlaisvinimo darbuose;

3. bendrąją organizaciją padaryti šios srovės organizaciniu kamienu ir jos būsimą vadovybę — vyriausia šios srovės reprezentante;

4. tam parengti ir suorganizuoti šio sumanymo vykdymą — tuojau steigti organizacinę komisiją ir nuolatinį sekretoriatą, kurio uždavinys bus: įtraukti į šį darbą visas aktyviąsias srovės pajėgas; su jomis bendradarbiaujant, paruošti bendrosios organizacijos programos ir statuto projektus ir privesti darbą iki steigiamojo bendrosios organizacijos seimo.

Šiam seimui ruošti komisija buvo sudaryta iš J. Bachūno, P. J. Žiūrio, A. Olio, V. Abraičio, A. Trečioko, J. Ginkaus, A. Nasvyčio, P. Linkaus ir V. Rastenio.

Steigiamasis Seimas įvyko 1949 m. gegužės 21-22 dienomis New Yorke, New Yorker viešbutyje. Gegužės 21 d. LVS, ALM ir ALTC atliko sutartus formalumus: savo nepaprastuose suvažiavimuose nutarė įsijungti į steigiamąją Tautinę Sąjungą. Prasidėjo naujas tautininkų veiklos etapas, kuris tęsiasi iki šios dienos.

ALTS steigiamajame seime dalyvavo 168 atstovai ir apie 40 neregistruotų svečių. Statuto projektą referavo Vincas Rastenis. Šiame pirmame statute, Sąjungos pagrindai buvo šiaip nusakyti:

1. Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga yra šiame statute išdėstytiems uždaviniams ir veikimo dėsniams pritariančių Amerikos lietuvių ar jų organizacijų vyriausias autoritetas ir organizuota forma.

2. Visi Sąjungos nariai įsipareigoja, prisilaikant laisvų demokratinių diskusijų tvarkos, lojaliai vykdyti daugumos priimtus ir vadovybės paskelbtus nutarimus, kol jie nėra teisėtu būdu pakeisti.

3. Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga nesprendžia Lietuvos vidaus politikos klausimų, kurie priklauso spręsti patiems Lietuvos piliečiams savo šalyje, ir nėra tęsinys ar dalis jokios politinės ar ideologinės organizacijos, veikusios ar veikiančios už Jungtinių Amerikos Valstybių ribų.

Toliau buvo išdėstyti veikimo būdai. Atseit, Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga savo uždavinius vykdo:

1. Nušviesdama Amerikos visuomenei bei įstaigoms lietuvių tautos interesus,

2. Gindama žmogaus ir tautų laisvės dėsnius, valstybėje ir tarptautinėj plotmėj,

3. Steigdama ar remdama Amerikos lietuvių kultūros židinius: fondus, tautinius namus, klubus, muzikos, literatūros, teatro, dailės bei švietimo centrus, knygynus, knygų leidyklas, laikraščius, spaudos platinimo įstaigas,

4. Organizuodama jaunimą tautiniam ir kultūriniam veikimui,

5. Skatindama ir remdama lietuvių pastangas užimti įtakingesnes, jų gabumus atitinkančias vietas Amerikos politiniame, kultūriniame bei ūkiniame gyvenime.

Sąjungai vadovauti buvo išrinkta 21 asmens Taryba, kuri iš savo tarpo išrinko valdybą. ALTS vyriausiuoju organizatoriumi ir pirmuoju pirmininku buvo adv. Ant. Olis. Jam talkininkavo senosios kartos veikėjai: Kazys Karpius, dr. Motiejus Colney-Aukštikalnis, Juozas Ginkus, dr. Steponas Biežis, Albinas Trečiokas, Maria Sims, Jonas Kasmauskas, Pijus Žiūrys, J. J. Bachūnas, Vytautas Abraitis ir daugelis kitų, o taip pat ir naujai atvykusieji: Vincas Rastenis, B. T. Dirmeikis ir Bronys Raila

Amerikos lietuvių tautinės srovės konsolidacijai į vieną sąjungą pakėlė bendraminčių nuotaikas. Per pusmetį įsisteigė 14 skyrių su 800 narių. Netrukus naujiems ateiviams įsijungus, narių skaičius augo. Atsirado naujų skyrių, ypač pastaruoju metu Kalifornijoje ir Floridoje.

Vadovaudamasis demokratinės santvarkos pagrindais, vyriausias ALTS reikalų sprendėjas yra Seimas. Nuo įsisteigimo ALTS seimai šaukiami kas dveji metai.

Pirmojo Sąjungos pirm. Antano Olio pastangomis buvo iš Europos 1949 m. atgabenta lietuvių dailės paroda ir išstatyta New Yorke, Waterbury ir Chicagoje. Ši "Lithuanian Art in Exile"" susilaukė teigiamo įvertinimo amerikiečių laikraščiuose.

Masinius lietuvių sąskrydžius Washingtone Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga suorganizavo 1953 m. ir 1956 m. Jų idėją iškėlė adv. A. Olis, o organizacinį darbų užsiėmė: pirmajam įvykdyti — adv. Ant. Lapinsko, o antrajam dr. Stepono Biežio valdybos.

Pirmojo sąskrydžio tikslus rengėjų aplinkraštis aptarė šiais žodžiais: "Pavaizduosime Lietuvos istoriją, p a d e m onstruosime mūsų dailę, dainas ir muziką ir įrodysime, kad lietuviai prisidėjo krikščioniškajai kultūrai ir civilizacijai ginti, kad jie prisidėjo ir Amerikai kurti bei tobulinti."

Pirmoje eilėje sąskrydis buvo skirtas Lietuvos valstybės ir Mindaugo karūnavimo karalium 700 metų sukakčiai paminėti, tuo siekiant amerikinei visuomenei išryškinti, kad Lietuvos valstybingumas prasidėjęs ne 1918, kaip jų spauda nuolat rašo, bet 1251-1253 metais. Šią temą anglų kalba specialiai išleistas Lietuvos istorijos konspektas ir dailės parodą dominuojanti Vytauto Kašubos skulptūra "Mindaugas — Lietuvos karalius".

Šalia iškilmingų posėdžių sąskrydžio programą sudarė dailės paroda, koncertai, pamaldos, banketas. Bankete dalyvavo 700 asmenų: 200 lietuvių iš 15 valstybių ir 400 svečių, jų tarpe 160 kongremenų bei senatorių ir 18 svetimų valstybių ambasadorių. Bendros išlaidos sąskrydžiui surengti siekė $15,000.

Antruoju sąskrydžiu 1956 m. birželio 16-17 d. d. buvo siekiama daugiau ryškinti dabartinę Lietuvos tragediją ir, tuometinio ALTS pirmininko dr. Biežio žodžiais: "iškelti, kad lietuvių tauta yra kultūringa, pažangi ir dinamiška, ir kad ji tikrai nusipelno laisvo ir nepriklausomo gyvenimo." Sąskrydžio tikslą taikliai formulavo Lietuvos diplomatijos šefo min. Stasio Lozoraičio paskelbta apeliacija: "Teneužmiršta Vakarų pasaulis savo laisvės ir teisingumo planų, tevykdo juos metodingai ir be kompromisų."

Antrojo sąskrydžio programa buvo labai panaši į pirmąją, tik dalyvių skaičiumi jis buvo gausesnis už pirmąjį: į jį suplaukė virš 1000 lietuvių iš įvairių miestų ir valstybių. Sąskrydžiai pasiekė savo tikslus: lietuvių visuomenė buvo išjudinta platesniems užsimojimams, surasta daug draugų Lietuvos bylos reikalu, pralaužta iki tol amerikinėje spaudoje vyravo "tylos sąmokslas". Sąskrydžių eigą plačiai aprašė ne tik JAV sostinės, bet ir kitų miestų laikraščiai. Daugelis sąskrydžių kalbų buvo įtraukta į "Congressonal Record".

Po 1956 metų Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga sąskrydžių neruošė. Priežasčių buvo keleta. Iš vienos pusės buvo noras vengti konflikto su ALT, vengti priekaištų, jog tautininkai trukdo Alto veikimą. Tautininkams grįžus į Tarybą, adv. Antanas Olis buvo Alto valdybos vicepirmininkas 10 metų (1948-58 m.). Ir vėliau, pagal 1962 m. Alto reformos pagrindinės Altą sudarančios ideologinės organizacijos nepasikeitė: liko po 2 atstovai nuo Lietuvių Tautinės Sąjungos. Du tautininkai net buvo išrinkti Alto valdybos pirmininkais: inž. Eugenijus Bartkus, 1968-1970 m. ir Teodoras Blinstrubas, 1984-1987 m.

(Bus daugiau)

GOVERNMENT JOBS $17,840 to $69,485. Immediate Hiring! Call JOB CENTER 1-518-459-3611, Ext. G 581014 for Federal List 24 Hrs. (22-25)

MATTRESS BUILDERS
BOX SPRING
UPHOLSTERERS
Steady job. Must be experienced. Call 313-896-5300, as for Mr. Roberts. (24-26)

REGISTRY OR CERTIFICATION ELIGIBLE RESPIRATORY THERAPIST — Needed for 38 bed hospital with 31 bed long term care unit. Salary range $16,000 to $22,000. Competitive benefits. Contact Tom Hicks, Helen Newberry Joy Hospital, 502 West Harrie Street, Newberry, Michigan 49868 or 906-293-5181. (24-30)

1988 metų EKSKURSIJOS
Į VILNIŲ IR KITUS EUROPOS MIESTUS

2. Gegužės	18 – 1	4. Liepos	6 – 20	6. Rugpjūčio	17 – 31
3. Birželio	15 – 29	5. Liepos	13 – 27	7. Rugsėjo	7 – 21
				8. Spalio	10 – 19

2. Gegužės 18 — vietų dar yra

Ekskursijų kainos: II – $2016.00, III, VI, VII – $2284.00, IV ir V – $2384.00, VIII – $1695.00, įskaitant vizą ir draudą. Grupės 2 – 7 Vilniuje – 10 dienų. 8 Vilniuje – 6 dienos. Po Vilniaus galima važiuoti ir į kitus miestus ilgesniam laikui pagal Jūsų pasirinkimą. Užsirašyti bent 45 dienas prieš išvažiuojant ir įmokėti $200 depozitą. Likusi suma reikalinga sumokėti bent 30 dienų prieš išvažiuojant. 2, 5 ir 7 lydėsiu aš pats.

Smulkesnių žinių skambinti arba rašyti žemiau nurodytu adresu

V. BAČĖNAS
KENNEDY TRAVEL BUREAU LTD.
296 Queen St. W., Toronto, Ontario M5V 2A1

Visais kelionių reikalais kreiptis:
V. BAČĖNAS
tel. (416) 593-0600
iki 11 v. r. ir po 6 v. v.
(416) 245-9990

ŠEŠTASIS MOKSLO IR KŪRYBOS SIMPOZIUMAS CHICAGOJE 1989 METAIS

Antanas Juodvalkis

Šeštasis Mokslo ir kūrybos simpoziumą įvykstantį 1989 m. lapkričio pabaigoje, Chicagoje ruošia šių organizacijų sudaryta taryba: JAV LB krašto valdyba — Ingrida Bublienė ir Bronius Juodelis, Lituanistikos institutas — Aušrelė Liulevičienė ir kun. Juozas Vaišnys, SJ, Pasaulio lietuvių gydytojų sąjunga — Kazys Ambrozaitis ir Jonas Valaitis, Pasaulio lietuvių inžinierių ir architektų sąjunga — Grožvydas Lazauskas ir Albertas Kerelis.

Šeštojo mokslo ir kūrybos simpoziumo pirmininku išrinktas architektas Albertas Kerelis.

Taryba su kviestiniais pareigūnais ir svečiais 1988. VI. 10 d. posėdžiavo Jaunimo centre, o kitą dieną, Seklyčioje sušaukė puskapį organizatorių ir spaudos žmonių.

Tarybos pirm. A. Kerelis supažindino su minėtu organizacijų dalyvaujančiais atstovais - tarybos nariais (beveik pusės jų nebuvo), mokslinės programos pirmininku prof. dr. Rimu Vaičaičiu ir organizacinio komiteto pirm. Leonu Maskoliūnu.

Dr. Rimas Vaičaitis, gimęs 1941 m. Lietuvoje, į Ameriką atvyko 1960 m. Yra statybos ir mechaninės inžinerijos profesorius Columbia universitete, New Yorke. Yra daugelio institucijų konsultantas, apdovanotas pažymėjimais, bendradarbiauja spaudoje. Šiuo metu yra ir Federalinės kredito unijos KASOS direktorių tarybos pirmininkas, a n k styvesnių simpoziumų dalyvis.

Dr. R. Vaičaitis supažindino su moksline programa ir jos vadovais.

1. Griežtieji mokslai, technologija ir architektūra — vadovas dr. Stasys Bačkaitis, JAV transportacijos departamento greitkelių saugumo administratorius, visų simpoziumų dalyvis, rašo spaudoje.

2. Humanitariniai ir socialiniai mokslai — vadovė Dalia Katiliūtė - Boydstun, profesoriauja St. Xavier kolegijoje, Chicagoje, dalyvauja visuomeninėje veikloje.

3. Medicina ir odontologija — vadovas Arvydas Vanagūnas, medicinos daktaras, profesoriauja Northwestern universitete.

4. Menas ir muzika — vadovas Petras Petrutis, žurnalistas ir radijo laidų Margučio vadovas, koncertų organizatorius.

5. Komerciniai ir teisių mokslai — vadovas Povilas Kilius, ekonomistas, vienas iš Brunswick korporacijos vadovų, ankstesnių simpoziumų dalyvis, Lietuvių Fondo tarybos narys, buvęs pirmininkas.

Atrodo, VI-jo simpoziumo mokslinė programa yra praplėsta, nes praėjusiuose simpoziumuose buvo tik trys skyriai: griežtieji mokslai, medicina ir humanitariniai-socialiniai mokslai, o kiti mokslai buvo įsprausti į trijų pagrindinių mokslų tarpą.

Dr. Rimas Vaičaitis pranešė, kad paskaitos vyks lietuvių kalba, kaip ir iki šiol, su viena kita išimtimi. Kviečiami ir tikimasi sulaukti pora šimtų paskaitininkų. Bus daroma paskaitų atranta ir praleidžiama tik aukšto lygio ir rimtos studijos. Numatoma praplėsti bendrinių paskaitų skaičių, kad galėtų ir kiti paskaitininkai pasiklausyti.

Organizacinio komiteto pirm. inž. Leonas Maskoliūnas pranešė, kad jo komitetas susidės iš 16 narių, o tuo tarpu žinomi šie: iždininkas Liudas Šlėnys ir leidinio redaktorius — Ramojus Vaitys, informacijai Juozas Žygas. Kontaktuojami kiti nariai ir formuojamos komisijos.

Paskaitos vyktų naujai formuojamam taip vadinamam Pasaulio lietuvių centre, Lemonte, o trys vakarai numatoma turėti ir Jaunimo centre, Chicagoje. Tie trys vakarai būtų: susipažinimo vakaras, jaunimo šokiai ir literatūros vakaras.

Simpoziumo apimtyje numatoma suruošti meno parodą ir kitus rodinius.

Pabaigtuvių pokyliui tebeieškoma atitinkamos talpos salė, kurioje tilptų 600-700 simpoziumo dalyvių.

Baigiantis spaudos konferencijai, pasirodė ir disidentas dr. Algirdas Statkevičius, taręs keletą žodžių ir sutikęs dalyvauti simpoziume.

Spaudos žmonių dėmesį patraukė pareiškimas, kad šeštojo simpoziumo paskaitos vyks Lemonte, o ne įprastoje vietoje — Jaunimo centre, Chicagoje. Mokslinės dalies pirm. dr. R. Vaičaitis pareiškė, kad paskaitininkai atsisako dalyvauti Jaunimo centre, nes patalpos yra per menkos, o aplinka nesaugi. Penkiems s i m p o ziumams Jaunimo centras buvo geras ir visus dalyvius sutalpino, tik kambarių ir salių paskirstymas nebuvo reikiamai išstudijuotas. Mažesnės reikšmės paskaitoms buvo skiriamos salės ar didesni kambariai, o aktualių klausimų paskaitininkams — mažos patalpos. Pats savo akimis mačiau, kai vienos paskaitos metu didž. salėje vos keli asmenys, o mažoje klasėje netilpo klausytojai, nes ta tema buvo didelis susidomėjimas. Patalpų paskirstymas yra nelengvas, bet kartais lemia komiteto narių parama vienam ar kitam paskaitininkui.

Aplamai, simpoziumo vadovų pareiškimai ir užsiangažavimas nedviprasmiškai buvo skirtas Lemonto lietuvių centro organizatoriams paremti. "Briedis tebėra girioje, o svečiai jau kviečiami į puotą!!"

Gali atsitikti, kad paskaitininkai turės erdvias patalpas, bet nebus klausytojų. Automobilių apsauga Jaunimo centre yra sutvarkyta ir nėra dėl to baimintis. Antra vertus, kriminalinių nusikaltimų visoje Amerikoje netrūksta ir palyginus su gyventojų skaičiumi, priemiesčiai net pirmauja. Jaunimo centre vyksta nuolatinės tautinių šokių ir chorų repeticijos, skautų, ateitininkų ir jaunimo sueigos, susirinkimai, savaitgaliais vakaronės, pokyliai, minėjimai, meno parodos. Jei jau kriminalas taip siaustų, kaip baiminasi simpoziumo vadovai, tai Jaunimo centras vegetuotų, o dabar yra pačiame žydėjime. Siūlau pagalvoti ir padaryti reikiamas išvadas.

DETROIT

KUNIGYSTĖS AUKSINIS JUBILIEJUS

Birželio 19 d. Šv. Antano parapijos bažnyčioje aukojo padėkos Šv. Mišias sukaktuvininkas kun. Kazimieras Simaitis drauge su kun. Alfonsu Babonu, kun. Vladu Stanevičium, kun. Viktoru Kriščiūnevičium ir kun. Kazimieru Butkum. Turiningą ir gražų pamokslą pasakė kun. V. Kriščiūnevičius nušviesdamas sukaktuvininko gyvenimo kelius.

Po mišių įvyko pagerbimas ir vaišės Dievo Apvaizdos parapijos salėje. Pradėjo ir programą pravedė Mykolas Abarius.

Maldą prieš vaišes sukalbėjo kun. Alfonsas Babonas. Buvo pakeltos šampano taurės ir sugiedota valio, valio, ilgiausių metų!

Meninę programą atliko Valė Tautkevičienė ir Ona Vindašienė, iš Windsoro.

Kun. Kazimieras Simaitis (Simanavičius) gimė 1911 m. sausio mėn. 27 d. Antkalniškių kaime, Skirsnemunės parapijoje. Baigęs Jurbarke gimnaziją, įstojo į kunigų seminariją Kaune. Ją baigė 1938 m. Kunigu įšventintas 1938 m. birželio 11 d. Į Vokietiją pasitraukė 1944 m. spalio 7 d. Karui pasibaigus kapelionavo tremtinių stovyklose ir lietuvių gimnazijoje Watenstedte. Į Detroitą atvyko 1951 m. gegužės mėn. 31 d. Pradžioje prisilaikė prie Šv. Petro lietuvių parapijos. Nuo 1951 m. rugpiūčio mėn. 7 d. buvo priimtas dirbti Šv. Antano parapijoje. Nuo 1970 m. birželio 10 d. paskirtas administruoti Šv. Antano parapiją ir joje dirbo iki išėjo į pensiją 1979 m.

Kun. K. Simaitis eilę metų dirbo lituanistinėje mokykloje. Vienu metu buvo Detroito skautų dvasios vadas, o dar dabar yra Švyturio j. šaulių kuopos kapelionas. Mirus Šv. Kazimiero parapijos klebonui kun. D. Lengvinui, Windsore, buvo pakviestas būti jos klebonu ir jau 6 metai kaip ten k l e b onauja, gyvendamas Detroite.

A. Grinius

JŪRŲ DIENA

Švyturio jūrų šaulių kuopa š. m. liepos 16-17 d. Pilėnų stovykloje, praves Jūros dienos minėjimą.

Visi kviečiami dalyvauti ir praleisti dieną gamtoje.

• **LB Michigano naujoji apygardos valdyba** pasiskirstė pareigomis sekančiai: pirm. inž. Vytautas Kutkus, vicepirm. Vytautas Jonaitis ir iždi. Gražina Kriaučiūnienė. Į kontrolės komisiją išrinkti Mykolas Abarius, Algis Bražėnas ir Liuda Rugienienė.

PARAMA DIRVAI

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai aukojo:

S. Jarembauskas, Beecraft 10.00
B. Garlauskas, Cleveland 5.00
V. Besperaitis, Topanga 10.00
J. Balbatas, Cleveland ..20.00
J. Mikelaitis, Vokietija ..10.00
Vl. Šniolis, St. Petersburg 25.00
V. Lenkevičienė, Chicago 50.00
A. Meilus, St. Petersburg 10.00
J. Palšis, Palos Hills 5.00
K. Tuskenis, W. Palm Beach 5.00
Br. Valiukėnas, Dearborn 5.00
D. Liepas, Michiana 20.00
H. Sukauskas, Toronto .. 4.00
O. Kašubienė, Cleveland 5.00
V. Šukienė, Surfside 8.00
T. Bukaveckas, Chicago 20.00
J. Smulskis, Lima 10.00
K. Žolynas, Ormond Beach 10.00
O. Naureckas, Lemont ..30.00
J. Andrašūnas, Chicago 20.00
J. Taruška, Madeira Beach 10.00
ALT Lake County valdyba 15.00
K. Beiga, Chicago 5.00
A. Rukšėnas, Cleveland 10.00
V. Dunderas, Islington .. 4.30
Br. Narbutas, Toronto ..41.00

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

GT INTERNATIONAL

G.T. International dėkoja visiems savo klientams, kurie įgalino šios įstaigos augimą ir patarnavimų plėtimą. Kviečiame visus su mumis keliauti šiais metais.

1988 EKSKURSIJŲ TVARKARAŠTIS

Nr. 8806/F **Lietuva** 10 d., Maskva 1 ... das 1 d., Amsterdamas 3 d., liepos 18-rugpjūčio 3. N.Y. $2,(... Chicago $2,195.00.
Nr. 8807/M **Lietuva** 10 d., Maskva 1 d., liepos 19-31. N.Y. $1,995.00; Chicago $2,125.00.
Nr. 8808/F **Lietuva** 10 d., Mask... ngradas 1 d., Amsterdamas 3 d., rugpjūčio 15-31. N.Y. $2,08... $2,195.00.
Nr. 8809/M **Lietuva** 9 d., Maskva 2 d., rugpjūčio 16-28. N.Y. $1,995.00; Chicago $2,125.00.
Nr. 8810/F **Lietuva** 10 d., Maskva 1 d., Leningradas 1 d., Vakarų Vokietijoje (Oktoberfest) 5 d., rugsėjo 19-spalio 7. N.Y. $2,349.00; Chicago $2,435.00.
Nr. 8811/M **Lietuva** 9 d., Maskva 2, rugsėjo 20-spalio 2. N.Y. $1,995.00; Chicago $2,125.00
Nr. 8804/BAL **Pabaltijis:** Klaipėda 2 d., ... 1., Ryga 2 d., Talinas 2 d., Helsinkis 3 d. liepos 10-25. N ..., Chicago $2,493.00

IŠPARDUOTA
IŠPARDUOTA
IŠPARDUOTA

G.T. International tvarko visus kelionių reikalus oro, vandens ir sausumos keliais. Turizmui ar biznio kelionei kreipkitės pas mus.
G. T. International padeda sutvarkyti iškvietimo dokumentus artimiesiems iš Lietuvos.

G.T. INTERNATIONAL, INC. 10401 SOUTH ROBERTS ROAD
PALOS HILLS, ILLINOIS 60465 TEL.: (312) 430-7272

Klausimai ir atsakymai OSI tema

Rasa Razgaitienė

American for Due Process (ADP) koordinatorė Rasa Razgaitienė birželio 12 d. skaitė pagrindinę paskaitą Birželio Trėmimo minėjime, kuris įvyko Daytona Beach, Floridoj. Tuo pačiu, jinai suteikė žinių apie OSI ir ADP veiklą. Daytonos Lietuvių Klubas ir vietinis komitetas OSI reikalais rūpinantis šiltai priėmė prelegentę.

Prieš pristatymą, R. Razgaitienei buvo perduotas lapas su klausimais, į kuriuos atsakymus norėjo gauti p. Jurgis Janušaitis. Prelegentė pasirinko viešai atsakyti į šiuos klausimus "Dirvos" puslapiuose.

Seka p. Janušaičio klausimai ir p. Razgaitienės atsakymai.

KLAUSIMAS: VLIKas, Lietuvių Bendruomenė, Amerikos Lietuvių Taryba ir Koalicija yra įsteigę Lietuvių Teisėms Ginti Komitetą. Į šį komitetą įstoti buvote ir Jūs kviečiama, tačiau atsisakėte ir veikiate atskirai. Kodėl? Juk Jūs galėtumėte net tam komitetui vadovauti.

R. RAZGAITIENĖ: Prieš eilę metų teko su advokatu Žumbakiu, dr. Viktoru Stankum ir Daiva Keziene būti iš pirmųjų susirūpinti ir dirbti steigimu Fondo, kuris telktų lėšas mūsų tautiečių teisiniam apsigynimui OSI bylose. Tai darėm kaip privatūs individai. Fondas buvo šalpos principais įsteigtas. Esu taipogi dalyvavusi prelegente eilėje pristatymų apie OSI, kur surinktos lėšos ėjo Lietuvių Teisėms Ginti Fondui.

Prieš porą metų, kai labai aštriai buvo pajustas reikalas stipriai politinei akcijai, kurios Americans for Due Process (ADP) negalėjo apsiimti savo informacinės organizacijos rėmuose, ADP sukvietė etninių organizacijų atstovus į Washingtoną ir šio susirinkimo metu suteikė Antanui Mažeikai forumą pristatyti naują organizaciją: Coalition for Constitutional Justice and Security (CCJA-Koaliciją). Per susirinkimą buvo sudaryta valdyba ir numatyti veiklos planai.

Jūs, tikriausiai, tačiau, klausiate apie veiksnių naujausią tvėrinį — Lietuvių Teisėms Ginti Komiteto Akcijos Vykdymo Vienetą, kuris įsisteigė praėjusią vasarą. Dėl vadovavimo klausimo — šiai grupei pirmininkauti buvo įsipareigojęs Antanas Mažeika. Jūs klystate, tarp kitko, įtraukdami Koaliciją (CCJS) į šį vienetą. Koalicija, taip kaip ir Americans for Due Process (kurios esu koordinatorė) ir Astos Banionytės-Connor vedamas Baltic - Ukrainian Compact, nei viena grupė neįėjo į LTGKAVV-ą. ADP neįėjimo priežastys buvo labai paprastos. Esame ne vien tik lietuvių organizacija. Mūsų Tarybą sudaro atstovai iš eilės rytų europiečių visuomenių. Taip pat, esame informacinė organizacija, o ne politinė. Visa tai buvo plačiai išaiškinta raštu LTGKAVV-o posėdyje, kuris įvyko praėjusių metų liepos mėnesį. Posėdžio metu buvo siūlomi įvairūs alternatyvai ADP bendradarbiavimui su LTGKAVV-u. ADP savo ruoštu suteikė dalyviam apibudinimą ADP vykdomų projektų, kvietė LTGKAVV prie jų prisidėti ir siūlė du konkrečius kooperavimo ir bendradarbiavimo projektus. Iki šios dienos, o jau yra praėję beveik metai, ADP nėra gavę atsakymo į siūlymus. Tarp kita ko, ADP žiniomis, po to įvyko tik dar vienas posėdis spalio 11 d., 1987-ais metais Kalifornijoje, ADP dėl atstumo ir kelionės išlaidų, negalėjo dalyvauti. Tačiau, ADP raštu pranešė spalio 6 d. visiems veiksnių vadams, PLB, JAV LB, VLIKui, ALTui, bei LTG K-ui, LTG Fondui ir LTGGAVV-ui kad ADP priima p. G. Lazausko padarytą siūlymą liepos mėnesio posėdžio metu, kad ADP taptų konsultatais LTGKAVV. Neesam gavę jokių žinių, kad būtų įvykęs tolimesnis posėdis ar vykdomas koks darbas.

KLAUSIMAS: Savo komitetui renkate pinigus iš visuomenės tiesioginiai ir įvairiais būdais. Įdomu, kiek kasmet visuomenė Jūsų komitetui yra sudėjusi pinigų ir kiek jų surinkote iš viso? Niekas nedirba veltui. Be abejo to principo laikotės ir Jūs. Tad kokius atlyginimus už savo sunkų darbą imate Jūs? Kokie ir kiek honoraro išmokėta ar mokama adv. Žumbakiui už jo patarnavimus?

R. RAZGAITIENĖ: ADP susideda iš Tarybos, į kurią įeina lietuvių, latvių, estų, ukrainiečių, baltarusų ir rusų visuomeninių atstovai. Valdybą sudaro: pirmininkas Ylo Anson, vicepirmininkė Rasa Razgaitienė, sekretorius Henno Uus ir iždininkas Uldis Klauss. Tarybos ir valdybos nariai negauna jokio atlyginimo už savo pareigų atlikimą. Priešingai, yra buvę nemažai atvejų, kur ADP direktoriai be procentų paskolino pinigų ADP, kad būtų įmanoma įvykdyti kokį svarbų projektą.

Į ADP neįeina nei vienas gynybos advokatas, įskaitant ir adv. Žumbakį. Yra ADP Tarybos nusistatymas, kad reikalinga atskirti informacinį darbą nuo gynybos. Adv. Žumbakis nėra ADP atlikęs jokių teisinių patarnavimų, tad jis už juos nėra gavęs jokio atlyginimo. ADP teisinė patarėja yra New Yorko advokatė Anna Treimanis. Jinai suteikia ADP visus teisinius patarnavimus. ADP samdo "part-time" darbininkus atlikti sekretoriavimo ir raštinės darbą. Vasarom esame samdę studentus, susidomėjusius šia sritimi.

Prieš šešis metus, kai įsikūrė ADP, buvo vienbalsiai Tarybos nutarta laikyti ADP knygas ir aukotojų sąrašus konfidenciniai. To principo laikomasis iki šios dienos. Knygos tikrinamos revizorių. "Accounting" darbą atlieka profesionali amerikiečių buhalterijos firma.

Leiskite paaiškinti porą bendrų principų kas liečia ADP darbą. Esame realistai. Žinome, kad tariamų karo nusikaltėlių medžioklėse slypi daug problemų ir daug nelygybės. Taip pat žinoma, kad darbas šioje srityje yra sunkus, reikalaujantis daug laiko ir patvarumo ir kad jis kartais atneša prieš save neapykantą, bei kerštą. Įtakos Amerikos visuomenėje ar valdžios sluoksniuose padaryti reikia pastovios, tikslios informacijos ir nemaža pinigo. Skelbimus, kuriuos ADP dėjo į Amerikos laikraščius Karl Linno deportacijos reikalu, reikalavo po $5,000 už puslapį. Profesionaliai susuktos video-juostelės apie OSI išlaidos siekė $7,000. Jas padengė ADP, kartu su Kanados ukrainiečių centrine organizacija. Ji buvo ir yra vartojama valdžios ir Parlamento rūmuose supažindinti amerikiečius profesionalus su sovietinių įkalčių problemom ir dokumentuoja OSI kolaboravimą su KGB. ADP Taryba nustato sąmatus kiekvienam projektui ir juos vykdom realistiškų biudžetų rėmuose. Vienu žodžiu, su nusifotografavimais ir posėdžiavimais tarpusavyje, Amerikoje toli nenueisi. ADP tai supranta.

KLAUSIMAS: Ar Jūsų komitetas yra apgynęs bent vieną lietuvį ir kokią konkrečią pagalbą teikiate tiems asmenims, kurie yra patraukti OSI atsakomybėn?

R. RAZGAITIENĖ: ADP nesusideda iš advokatų. Gynybos darbus paliekam advokatams, o jų yra įvairių tautybių, specialybių ir patirties ADP stengiasi palaikyti kontaktą su jais visais.

Stengiamės lankyti OSI teismus ir apklausas. Spaudai pateikiam raštiškos medžiagos, specialiai paruoštus pronešimus ir bendrai atsakom į klausimus, kurie rišasis su OSI teisėto proceso pažeidimu ir sovietinių įkalčių patikimumu. ADP nedaro jokio sprendimo ar pavienis asmuo yra kaltas ar nekaltas. Laikomasi bendro principo, kad OSI neparūpina apkaltintiem to teisėto proceso, kuris kiekvienam yra garantuotas pagal Amerikos Konstituciją.

Jei apkaltintasis ar jo advokatas kreipiasis į ADP, jiems yra nurodomi kiti advokatai dirbantys šioje srityje. Toks bendradarbiavimas ir pasidalinimas informacijų tarp advokatų padeda sumažinti teisines išlaidas, nes ne kiekvienas advokatas turi vėl iš naujo "kurti ratą" ir gali pasinaudoti kitų darbo vaisiais. Dažnai ADP tampa centru iš kurio advokatai, bei kiti profesionalai, kurie domisi šia sritimi, gali tiesioginiai gauti reikiamų memomandumų, raštų, dokumentų. ADP leidžia anglų kalba biuletenį, kuris praneša vėliausius įvykius OSI reikale ir duoda santraukas visų aktyvių bylu. Nepamainomos vertės įrankis bylose, kuriose figuruoja sovietiniai įkalčiai yra ADP išleista adv. Povilo Žumbakio knyga Soviet Evidence in North American Courts.

Esame praeityje ieškoję dokumentų ir liudininkų, kurie būtų naudingi teisme. Tai ypač kritiška tose bylose, kur apkaltintieji yra atstovaujami amerikiečių, kurie nevaldo lietuvių kalbos, nepažįsta istorijos ir panašiai.

Yra tekę tikrinti Intouristo parūpintus vertimus Kungio, Juodžio ir Linno bylose. Tai nepaprastai ilgas ir varginantis darbas, kuris, tačiau, yra atnešęs konkrečių rezultatų. Dėka Daivos Kezienės paliudijimo J. Kungio byloje, teisėjas nutarė, kad sovietų Intouristas iškreipė ir pakeitė liudijimų prasmę. Estų kalbos patikrinimas Karl Linno byloje, suteikė jo gynėjui, buvusiam JAV-ių Generaliniam Prokurorui Ramsey Clark priežastį kreiptis į Aukščiausią Teismą persvarstymui tos bylos. Prieš porą savaičių įvyko didelis laimėjimas Bostone, kur teismas įsakė OSI, kad sovietinės apklausos turi vykti tik Amerikos konsulatuose ir kad sovietų prokurorai negali apklausoms vadovauti. Teko dirbti artimai su tais advokatais.

KLAUSIMAS: VLIKo pirmininkas p. dr. K. Bobelis pokalbyje su p. Daugėla, Drauge, liesdamas OSI veiklą ir lietuvių gynybą pažymėjo, kad tą darbą turi koordinuoti Lietuvių teisėms ginti visų veiksnių sutarimu įsteigtas komitetas. Jis pažymėjo, kad turėtų būti kontroliuojama atskaitomybė ir informuojama visuomenė. Ar Jūs su tuo principu sutinkate?

R. RAZGAITIENĖ: Be abejo, būtų malonu, jei lietuvių visuomenės vadovaujantys elementai pagaliau pradėtų judėti OSI klausi-

(Nukelta į 12 psl.)

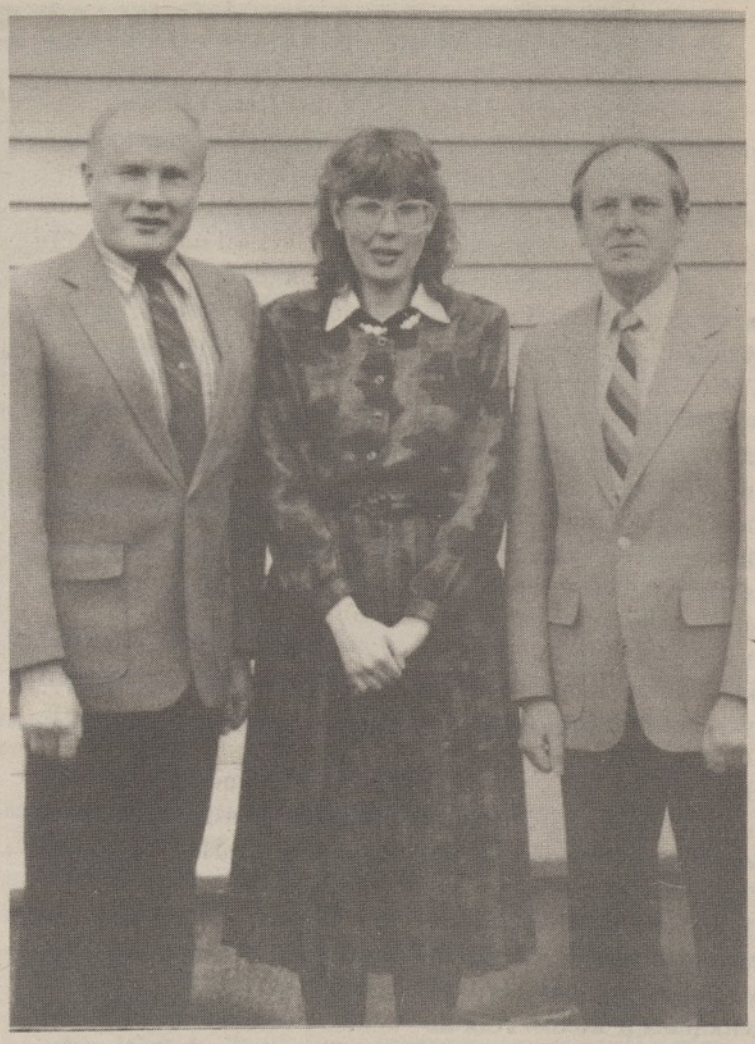

ADP koordinatorė Rasa Razgaitienė su ADP pirm. Ylo Anson ir sekr. Henno Uus.

Klausimai ir atsakymai OSI tema...

(Atkelta iš 11 psl.)

mu. Būtų ypač džiugu pamatyti veiksnius įnešančius į savo sutvertą LTG Komitetą-Fondą ar Akcijos Vykdomą Vienetą bent tokias pat sumas, kaip kad, pavyzdžiui, JAV LB-ė yra pasiryžusi sukelti buvusio OSI istoriko-tarnautojo dr. Sauliaus Sužiedėlio istorijos knygai išleisti. Žinot, esu išmokusi per praėjusius šešis metus darbo šioje srityje, nelaukti kol tie, kurie "turėtų" atlikti įvairius darbus juos atliks, nes dažnai jie ir lieka tuomet nepadaryti, kol išsprendžiama kieno kompetencijai jie priklauso.

KLAUSIMAS: Jūs ir p. Žumbakis lankėtės ir St. Petersburge, kur gyvena vienas OSI apkaltintas mūsų tautietis. Jam gręsia deportacija. Ten buvo taip pat renkamos ir aukos. Aukotojai manė, kad iš suaukotų pinigų bus paremtas ten gyvenąs nukentėjęs tautietis. Užklausus šį tautietį, jis atsakė: Ponia Razgaitienė dirba didelį ir labai naudingą darbą. Jei turėčiau pinigų — ją taip pat remčiau. Tačiau iš p. Razgaitienės komiteto iki šiol neesu gavęs nei vieno dolerio. O taip pat ir čia surinktus pinigus išsivežė. Sakykite, ar Jūsų komitetas tokių asmenų gynyba iš viso nesirūpina?

R. RAZGAITIENĖ: Kaip minėjau anksčiau, ADP yra informaciją telkiantis ir teikiantis vienetas. Apkaltintų asmenų gynybos šalpos reikalais rūpintis visi mūsų galingieji veiksniai įsteigė LTG Komitetą ir Fondą. Kiek suprantu iš OSI apkaltintųjų, šis komitetas per eilę metų yra suteikęs jiems šiek tiek pagalbos, tačiau, teisinės išlaidos yra labai didelės. Pavyzdžiui, ADP žiniomis, Juozas Kungys, kurio byla nukeliavo net į Aukščiausią Teismą ir turės svarbių pasekmių ateinančiom kartom, yra sumokėjęs $300,000 gintis. Šiuo metu jis turi $150,000 nesumokėtų sąskaitų. LTGK Fondas yra prisidėjęs maždaug $15.000.

Spėju, kad klausime galbate apie p. Kazimierą Palčiauską. Teko per eilę metų turėti reikalų su bene visais p. Palčiausko pasirinktais advokatais: N. Grybauskaite, E. Raskausku, G. Scallion, G. Ruiz ir A. Rios. Kiek suprantu iš jo dabartinio advokato, p. Palčiausko teisinės išlaidos jau prieš porą metų buvo visos sumokėtos ir naujų šiuo metu nesitikima.

KLAUSIMAS: Jūsų, p. Razgaitiene, nuomone, ar kova su OSI yra įmanoma laimėti ir išgelbėti bent vieną kaltinamąjį?

R. RAZGAITIENĖ: Praeitis yra parodžiusi aiškiai, kad yra įmanoma gynybai laimėti OSI bylose. Tačiau, tai reikalauja geros gynybos. O gera gynyba tokioj specializuotoj srityje nenukrenta iš dangaus. Taip kaip asmuo sergantis vėžiu kreipsis į geriausią daktarą, kurį galės rasti, taip ir OSI bylos reikalauja patyrusių profesionalų ekspertizės. Kartais net ir to neužtenka, bet šansai laimėjimui žymiai geresni. Latviai, kurie sukūrė gynybos "Teisybės" Fondą kai OSI tik kūrėsi, yra sėkmingai apgynę keturis tautiečius (Hazners, Detlavs, Sprogis, Laipenieks). Jų šalpos fondas padengia maždaug 75% teisinių išlaidų. Latvių visuomenė yra mažesnė už lietuvių, tačiau jie anksčiau šiuo reikalu rimtai susirūpino ir laimėjo. Tuo pačiu, latviai aktyviai yra nuo pradžios įsijungę į ADP informacinį darbą, o jų politinius ėjimus OSI klausimu atlieka jų centrinė organizacija.

Nors teisinės išlaidos yra didelės, yra atsiradę ir didelių amerikiečių teisinių firmų, kurios yra apsiėmusios apkaltintųjų gynyba ir to darbo išlaidas yra pačios padengusios kaip "public service — pro bono publico". Keturios tokios firmos buvo užangažuotos adv. Žumbakio, kun. Valkavičiaus, Viktorijos Jacobson ir mano pačios pastangomis. Šiuo metu yra keturi lietuviai, kuriem yra reikalinga šalpa: Juozas Kungys, Jonas Klimavičius, Liudas Kairys ir Antanas Bernotas. Kitų apsigynimo išlaidos yra padengtos.

Nedirbčiau šio darbo, jei nemanyčiau, kad nėra įmanoma per tikslią tikrą informaciją atskleisti tiesą apie OSI. O ta tiesa yra, kad OSI tramdo Amerikos teisėta procesą, žeidžia lietuvių ir kitų rytų europiečiu teises savo nepriimtinais metodais ir procedūra. Per praėjusius puse metų ADP yra pateikę Teisingimo Departamentui visą eilę konkrečių pasiūlymų kaip apšvarinti OSI, esame išleidę minkštu viršeliu knygelę anglų kalba, kuri svarsto OSI problemas, dirbę su Anglijos British Broadcasting System (BBC), parūpinę informaciją apie OSI Kanados, Australijos ir Anglijos organizacijom, kurios dirba šiuo reikalu, parūpinam informacijas kongresmenam, valdžios pareigūnam, televizijos stotim, laikraščių reporteriam ir t.t.

Verta sustoti prie to fakto, kad OSI ligą stengiamasi eksportuoti į Kanadą, Australiją ir Europą. Bene stipriausias balsas tarptautiniame forume yra adv. Povilo Žumbakio, kuris yra ne vieną kartą palikęs savo raštinę, darbą, namus ir iškeliavęs, į ilgas, varginančias keliones, nes buvo vienur ar kitur reikalaujama žinių apie OSI. Ypač Australijoj per praėjusius porą metų reikalai pradėjo įkaisti. Jau 1986-ais metais, ADP kreipėsi į PLB-nę ir VLIKą, prašydami atkreipti dėmesį į vis blogėjančią padėtį ir užangažuoti adv. Žumbakį kelionei į Australiją. Į visus veiksnius, įskaitant ir jų naujausią LTG GAVV-ą. ADP vėl raštu raštu kreipėsi praėjusių metų spalio 6 d. Visur durys buvo uždarytos ir kišenės tuščios.

Kadangi situacija Australijoje pasiekė kritišką tašką š. m. vasario mėnesį, ADP desperatiškai kreipėsis į lietuvių, latvių ir estų karo veteranus padėti padengti tokios kelionės išlaidas. Kaip įprasta, adv. Žumbakis už tokios rūšies keliones honorarų neima. Buvo padengiamos tik faktinės išlaidos. Veteranai greitai sutiko ir atėjo pagalbon. Rezultatai: adv. Žumbakis liudijo Australijos Senate, jo pristatymas anglų kalba Australijos etninei publikai buvo transliuojamas per visą Australiją televizijos programoje ir dėmesys buvo atkreiptas į sovietinių įkalčių problemas. Senato vėliau išleistame formaliame raporte, pažymima jo paliudijimai ir specifiniai atsižvelgiama į jo paliudijimą, kai Senatas rekomendavo nepriimti sovietinių vaizdajuosčių į teismus, bet reikalauti gyvų liudininkų dalyvavimo Australijos teismuose.

Tai vieno asmens privati iniciatyva ir pasišventimas. Jos dozę turėtumėm įskiepyti ir mūsų vadam. Gal tada sukrus ir pasidarys visiems aišku, kad **taip** — yra įmanoma laimėti — gal ne viską, bet tikrai daug ką.

NEW YORK

BIRŽELIO MINĖJIMAI NEW YORKE

New Yorke didysis minėjimas įvyko š. m. birželio 12 d., sekmadienį istorinėje Manhattano, N. Y. vietoje — Battery Park. Minėjimą rengė New Yorko LB apygardos valdyba vadovaujama pirm. Vytauto Alksninio kartu su estų ir latvių organizacijomis. Visų trijų tautų atstovai pasakė kalbas, nušviesdami tos dienos tragiškus tų tautų pergyvenimus. Tą saulėtą sekmadienio dieną žmonių susirinko labai daug tų trijų tautų ir daug suvažiavusių turistų, nes tai vyko prie Erelio statulos ir nors iš toliau, bet aiškiai matomos laisvės statulos. Minėjimo laiku lietuviai pasižymėjo turėdami viešai iškeltų rankose 20 didelio formato lietuviškų vėliavų, kurias tam tikslui pasiuvo Alksninienė.

Birželio 19 d. tų tragiškų įvykių minėjimas buvo apreiškimo parapijos bažnyčioje Brooklyne, N. Y. su iškilmingomis pamaldomis už ištremtuosius į Sibirą ir žuvusius lietuvius. Iškilmingas mišias atlaikė kun. A. Račkauskas, pamokslą pasakė kun. V. Pikturna. Parapijos choras, vadovaujamas V. Ralio sugiedojo tam įvykiui pritaikytas giesmes, o solistė Rasa Bobelytė ir V. Alksninis dar sugiedojo solo giliu įsijautimu. Pamaldos buvo baigtos sugiedojus Lietuvos himną.

Tautinių šokių Tryptinio išleistuvės į didžiąją šventę įvyko birželio 19 d., sekmadienį, 2 val. p. p. Kultūros Židinyje. Tai buvo išleistuvės į tautinių šokių didžiąją šventę Hamiltone, Kanadoje. Tautinių šokių jaunimui vadovauja Jadvyga Matulaitienė. Iš New oYrko vyksta 50 jaunuolių ir čia jie Židinio kieme atliko programą, pašoko dalį šokių, kuriuos atliks didžiojoj šventėj Kanadoje.

Čia buvo loterija, kurios pelno dalis buvo skiriama jaunimui padengti dalį išlaidų vykstantiems į didžiąją šventę. Programos pradžioje J. Matulaitienė tarė žodį pasveikindama tėvus ir jų garbei šios dienos programą.

Rimas Vaičaitis Kasos vardu pasveikino ir įteikė kiekvienam šokėjui marškinėlius naudotis generalinei repeticijai. Po Jaunimo programos toliau vyko atvirame ore šokėjų ir svečių pabendravimas. Buvo svečių ir atvykusių šiuo metu iš Lietuvos.

Paulius Jurkus pasveikino jaunimą Lietuvių Bendruomenės vardu ir tautinių šokių vadovę J. Matulaitienę apdovanojo gėlėmis. **(eč)**

MATURE WOMAN TO LIVE IN AND BECOME PART OF THE FAMILY 5½ DAYS/WEEK. OWN PRIVATE ROOM. CONVENIENT TO STORE AND TRANSP. MUST SPEAK ENGLISH. WILL SPONSOR IF NECESSARY. WYNNEWOOD AREA. CALL AFTER 6. 215-649-6736.
(25-27)

GENERAL FACTORY HELP
Permenent positions available. Must be strong, hard workers. Heavy lifting required. $4.50 per hour to start, with merit increases. Apply:
PIONEER LEIMEL FABRICS, INC.
2250 E. Ontario Street
Philadelphia, Pa. 19134
215-744-5770
Mon.-Fri. 9-3
(25-26)

Superior Savings
ASSOCIATION
MOKAME AUKŠČIAUSIUS NUOŠIMČIUS UŽ SANTAUPŲ INDĖLIUS
PASKOLOS TEIKIAMOS:
▪ namams pirkti,
▪ rezidenciniams ir komerciniams pastatams statyti,
▪ namų remontams,
▪ kvalifikuotų studentų mokslui
Superior Savings
Pagrindinis skyrius
798 East 185th Street, Cleveland, Ohio Telefonas: 481-3008
DARBO VALANDOS: Pirmadieniais uždaryta.
Kitomis dienomis nuo 9:00 iki 4:00.
Penktadieniais 9:00 iki 6:00. Šeštadieniais 9:00 iki 2:30.
FSLIC

"Mano Lietuva"

VII-toje LSS Tautinėje Stovykloje

Lietuvių Skautijos vadovai, besiruošdami VII Tautinei Stovyklai, birželio 18 d. dar kartą apžiūrėjo būsimą stovyklavietę ir aptarė bėgamuosius reikalus. *V. Bacevičiaus nuotr.*

Didžiųjų renginių šešėlyje Lietuvių Skautų Sąjungos VII-ji Tautinė Stovykla, nusakanti septynias dešimtis kruopščių ir intensyvių darbo metų sukaktį, tarytum žiedo pumpuras veik nepastebimai formuojasi. Jei stovykla būtų birželio pabaigoj - galėtum lyginti ją su paparčio žiedu, kuris savo grožiu ir burtais dalinasi tik vieną trumputį momentą su tuo laiminguoju, kurs moka jį rasti.

Dabar gi - rugpiūtis nešą visą dešimtį dienų, kur visų metų (ir ne vienų!) darbo ir pastangų derlius surenkamas, seikėjamas ir vėl dalinamas grąžinimui 'žemei, artojui ir dievams', – pažodžiui: Dievui, Tėvynei ir Artimui – kad Lietuviškosios Skautybės idėja bręstų ir bujotų, kad šimtai suvažiavusių jaunuolių grįžtų namo labiau užsidegę, sustiprėję ir sąmoningai pasiryžę išlaikyti ją nepažeistą kasdienybės dulkėmis.

Suves ir šimtus vyresniųjų, vadovų, kurie – vieni dar aktyviai dirbdami, kiti talkindami jaunesniesiems, o tretieji jau tik iš šalies stebėdami, – atidavė didelę dalį savo gyvenimo tos idėjos tęstinumui. Ši Sukaktuvinė Stovykla - tarytum simbolis tąsos, pastoviai besisukančios idėjinės karuselės, kur palaipsniui kylama į viršų ir ... lygiai taip pat leidžiamasi žemyn, lyg nejučiomis besikeičiant kartoms gyvenimo ir skautiškos mokyklos stotyse -pakopose.

LSS Tautinė Stovykla, įvyksianti š.m. rugpiūčio 14-24 dienomis Kensington, Ohio, netoli Clevelando, žada mūsų išeivijos gyvenimo mozaiką, kurioje – atskirai ir savarankiškai tvarkantis trims LSS šakoms: Seserijai, Brolijai ir Akademikams – atsispindi bendroje veikloje darniai susiliejąs nepalaužiamas ryžtas, įsipareigojimas išlaikyti tautinę tapatybę, kultūrą ir laisvės siekį.

Kasdienė veikla - lyg voveraitės atsargų krovimas žiemai! Tai tarytum skruzdėlynas, kurio augimą užtikrina kiekvienas paskiras narys, dažnu atveju nešdamas 'šapą' didesnį už save, atiduodamas duoklę svaresnę negu normaliai galėtumei laukti. Gali matyti ją ir bičių aviliu, – kur ir korys susilipdomas, ir medus susinešamas, kur prieauglis saugomas ir šeimą brandinama, kur nėra sustojama dirbti net derlių praradus ...

Dėkingoje ir gražioje aplinkoje išaugę trys palapinių miestai apjungs penkių kontinentų seses-brolius laisvame pasaulyje, mūsų Lietuviškąją Skautiją.

Š.m. birželio 18 d. LSS VII TS vyriausioji vadovybė susirinko Clevelande, dar kartą apžiūrėti stovyklavietės ir aptarti likusius klausimus.

Ta pačia proga susibūrė ir Seserijos Rajono ***"Mano Lietuva"*** vadovės, kurios - po stovyklos apžiūrėjimo ir bendrų pasitarimų, - savo posėdžiuose galutinai suderino pastovyklių programą ir kitas detales. Dalyvavo VII TS Seserijos Rajono viršininkė Stefa Gedgaudienė; pav. Meilė Mickienė; Pionerijos vadovė Gilanda Matonienė; Registratorė Ona Šilėnienė; Kanados Raj. vadeivė Dalia Barzdžiūtė; Vidurio Raj. vadeivė Irena Lileikienė; Jauniausiųjų Sesių pastovyklės *"Močiutės Pasaka"* - virš. Vida Juškienė, ir Elena Nainienė; Paukštyčių pastovyklės *"Giesmininkės"* - atstovė Svajonė Kerelytė; Skaučių pastovyklės *"Žalio Šilo juosta"*- virš. Rūta Žilinskienė, pav. Dalia Janušienė ir komendantė Ina Balsytė; Pri tyrusių Skaučių pastovyklės *"Tėviškės laukai"*- virš. pav. Virginija Butienė ir kom. Ramunė Gaižutytė; Vyr. Skaučių pastovyklės *"Laumių takas"* - virš. Dalė Lukienė; Jūrų Skaučių pastovyklės *"Neringa"* - virš. Audronė Gulbinienė, adj. Jūratė Jankauskaitė, kom. Taiyda Rudaitytė; Alytė Gražytė ir Milda Rudaitytė; Vyresniųjų Sesių, apjungiančios skautininkes ir židinietes, pastovyklės *"Žara III"* - atstovė, ir Rajono programos koordinatorė, Laima Kiliulienė.

Stovyklaujant šakomis, pagal amžių ir išeitą programą, bus labai gera proga 'susimaišyti' visų vietovių sesėms, kaip ir palaikyti artimą ryšį su broliais, stovyklaujantiems tuo pačiu metodu.

Didžiulė ir moderni valgykla (galės pamaitinti ir svečius!) max. 15 min. spinduliu pasiekianti Vadovybę ir visus tris Rajonus, bus jungianti centrinė vieta.

Kastinis ežerėlis, 150 stovyklautojų iš sykio talpinanti maudyklė su vandens priežiūra, pasirinktinos vietos norimoms iškyloms ar išvykoms stovyklos rajone, duoda plačią galimybę programos įvairumui ir kūrybingumui. Jaunatviško entuziazmo ir skautiškos patirties rėmuose, pastovyklių vadovybė visas tas sąlygas stengiasi kuo geriausiai išnaudoti ir programa turėtų būti tikrai įdomi ir įvairi!

Svečiai yra kviečiami ir laukiami šeštadienį ir sekmadienį, rugpiūčio 20-21 dienomis, kada galima bus aplankyti visas pastovykles.

Šeštadienį 9 val. vakare bus pagrindinis, didysis laužas, o sekmadienį - 10 val. ryto iškilmingos pamaldos, po to vėliavų pakėlimas, paradas ir sukakties atžymėjimas.

Suinteresuotiems, vietovių vadovybės turi smulkias informacijas, netoli stovyklos esančių motelių ir viešbučių sąrašą, bei kelio planą į stovyklavietę.

Tikime, kad tėveliai, artimieji, draugai, rėmėjai ir bičiuliai, – kaip ir visi, žiną jaunimo išlaikymo lietuviškame kelyje rūpestį, – suras laiko ir kelią į VII-ją Tautinę Stovyklą pasidžiaugti, pabūti kartu su mumis ir, svarbiausia, savo buvimu paskatinti jaunąją kartą tęsti ne visada lengvą darbą, kuris - kad būtų gerai atliekamas - reikalauja ir pastangų, ir įsipareigojimo, ir pasišventimo, o taip pat ir ... širdies.

Tegul visi keliai veda į VII-ja Tautinę Stovyklą,. kur trys šakos liesis į vieną – kad būtų aukštai keliama Lietuviškosios Skautijos žalia vėliava, šalia laisvės siekiančios mūsų trispalvės!

(sS)

Trijų kartų skautininkės. Iš kairės: v.s Izabelė Jonaitienė, jos anūkė ps. Audra Nasvytytė-Bielinienė, sesuo v.s. Mega Barniškaitė ir naujos skautininkės motina ps. Rimgailė Jonaitytė-Nasvytienė.
V. Bacevičiaus nuotr.

Skaitykit ir platinkit
D I R V Ą

Barbarai Taraškienei, pastoviai ir uoliai skautų talkininkei, Ordiną už Nuopelnus su rėmėjo kaspinu sega s. Ona Šilėnienė, stebint besišypsančiai Neringos Tn. tuntininkei s. Julijai Taorienei.
A. Bacevičiaus nuotr.

Tėvynės Garsai

SAVAITINĖ RADIJO PROGRAMA,
GIRDIMA SEKMADIENIAIS
6:00 — 7:00 VAL. VAKARO.

RADIJO STOTIS
WCPN 90.3

Programos vedėjas Juozas Stempužis
4249 Lambert Road, Cleveland, Oh. 44121
Tel. (216) 382-9268

Free Eye Examination
with Purchase of Eye Glasses
Eyes examined by Dr. S. W. Bannerman
J. F. OPTICAL
6428 St. Clair Ave. 361-7933
775 E. 185 St. 531-7933

Lietuvių centras Lemonte

Birželio 12 dieną į Lemonto miestelio pašonėje esančią Amber Shires vietovę, kur perkamas pasaulio lietuvių centras, rinkosi ne tik vietiniai bet taipogi iš Chicagos ir pietvakarių priemiesčių lieuviai.

Po mišių koplyčioje visi rinkosi į šalimai esančią vieną iš daugelio salių, kur po kavos ir užkandžių prasidėjo informacinis susirinkimas. Susirinkusius pasveikino laikinosios tarybos pirmininkas Vytautas Šoliūnas, savo žodyje pabrėždamas šio pastato įsigijimo svarbą lietuvių ateities darbams. Jis stipriai akcentavo, kad tai bus užtikrinimas lietuvybės išlaikymo. "Jei mes šią nepaprastą progą šiandien praleisime ir šio pastato neįsigysime, mūsų vaikai to mums niekad neatleis", kalbėjo Vytautas Šoliūnas.

Advokatas Rimas Domanskis, laikinosios valdybos pirmininkas, papasakojo apie savo, Vytauto Januškio ir Ričardo Burbos kelionę į New Yorką ir pasitarimus su Lito atstovais. Po ilgų derybų sutartis pasirašyta ir pradinis įmokėjimas padarytas. Galutinis dokumentų sutvarkymas ir pasirašymas būtų liepos mėnesį, jei Litas sutvarkys visus reikalus kaip sutarta. Pirkimo kaina vienas milijonas dolerių, kuriuos reikės išmokėti per penkis metus, tačiau bus bandoma su visuomenės parama tai atlikti greičiau, kad sutaupius procentų mokėjimą.

Tolimesnius pranešimus darė įvairių komisijų pirmininkai, kurių dauguma jaunesnės kartos profesionalai. Remigijus Poskočimas kalbėjo apie inventoriaus įsigijimą. Gediminas Bielskus papasakojo apie atliktą pastato inspkciją ir sudaromą būtinų darbų sąrašą. Jurgis Riškus, pranešė kad šio susirinkimo pradžioje suaukota jau dešimt tūkstančių, ir ragino kitus prisidėti.

Vytautas Januškis pristatė pastato išdėstymą, ir apibūdino kiekvienos pastato dalies buvusią ir pramatoma paskirtį. Gražios klasės pramatomos Maironio lituanistinei mokyklai, kurioje mokinių skaičius vis auga. Toliau, arčiau prie išėjimo į lauką, patalpos Montessori žiburėlio mokyklėlei, kuri čia rinksis penkias dienas savaitėje. Šiaurinė pastato dalis pramatoma perstatyti į rezidencijas. Taipogi planuojama komercinė pastato dalis,kur patalpos būtų nuomojamos įvairiom įstaigom.

Koplyčia, sporto salė, racket ball salės ir eilė, eilė įvairių kambarių ir salių kur galėtų daug lietuviškų organizacijų prisiglausti. Galvojama ir apie klubą be alkoholinių gėrimų jaunimui. Jau dabar veikia mankštos klubas, o sporto salėje jau praktikuojasi kelios šokių grupės tautinių šokių šventei.

Planuojama išdirbti gerą ekonominį planą, kad pastatas išsilaikytų. Šiuo metu tik reikia visuomenės paramos, kad būtų įmanoma šį pastatą nupirkti.

Iždininkas Alvydas Jonikas paskelbė, kad šiuo metu jau yra surinkta 136 tūkstančiai dolerių, bet tai dar toli iki milijono. Kas tik pamato pastatą, tie mielai aukoja.

Rimas Vaičaitis, Kasos pirmininkas, pasveikino susirinkimą ir sakė kad istorija parodys, jog įsigijimas šio pastato bus minimas kaip svarbiausias žingsnis išeivijos istorijoje.

Po pranešimų sekė klausimai ir diskusijos.

Pastatas ir koplyčia bus prieinama visiems lietuviams ir neplanuojama pavesti koplyčią vyskupijos ar kitų nuosavybei. Kai katalikų misiją įsteigs, bus tariamasi dėl patalpų naudojimo, bet savo keliu lietuviai liuteronai ir kiti galės irgi naudotis koplyčia.

Po diskusijų susirinkimo dalyviai grupėmis pasiskirstę apžiūrėjo pastatą.

Reikia paminėti, kad paskutiniu keletos metų bėgyje Chicagos pietvakarių priemiesčiuose įsikūrė nepaprastai didelis skaičius lietuvių, daug jų jaunosios ar vidurinės kartos. Besikeičiant gyventojams Chicagos lietuvių apylinkėse, vis daugiau ir daugiau lietuvių keliasi į priemiesčius. Dauguma šių jaunų šeimų dėl atstumo ir kitų priežasčių nenuvyksta į Chicagos parengimus ar pamažu nutrūksta nuo lietuviškos veiklos. Būtų gaila, jei šių jaunų lietuvių entuziazmo neparemtų lietuvių visuomenė.

Kaip buvo minėta, į susirinkimą buvo kviesti organizacijų vadovai. Deja, pasigęsta daugelio mūsų iškilių veikėjų ir tai kelia nusistebėjimą. Renkame į tarybas, valdybas, įvairius asmenis, tačiau juos išrinkus, retai matome savo tarpe. Nejaugi jiems nerūpi kuo lietuvių visuomenė sielojasi ir ką ji daro.

Pasaulio lietuvių centras turėtų susilaukti didesnio dėmesio iš mūsų vadovaujančių asmenų.

Kaip iždininkas Alvydas Jonikas išsireiškė "ne Lemonto lietuviai perka pasaulio lietuvių centrą, bet visi lietuviai perka pasaulio centrą visiems pasaulio lietuviams". Tikimės, kad į tai bus atkreiptas atitinkamas dėmesys, nes projektas tikrai svarbus, ir tokia proga antrą kartą nepasikartos. Visuomenė kviečiama savo auka prie šio projekto prisidėti. Užtikrinkime lietuvybės testinumą Amerikoje.

Anatolijus Milunas

Kovo jaunučiai su krepšininku A. Svaldeniu ir treneriu S. Karpuška.

AUSTRALIJOS LIETUVIAI

Antanas Laukaitis

SUKRUTO SYDNĖJAUS "KOVO" JAUNIAI

Kiekvieną šeštadienio rytą, Bankstowno krepšinio stadionas tampa tikrai lietuviškas. Armijos majoro Sauliaus Karpuškos vadovaujami apie 20 jaunučių vaikų dirba išsijuosę, mokindamiesi krepšinio meno. Gi jauniai, treniruojami Dono Atkinson irgi neatsilieka, ruošdamiesi gražiai pasirodyti Adelaidėje. Moterys, vadovaujamos savo kapitonės ir trenerės Snaigės Gustafson, nepasiduoda vyrams, kurie ruošiasi taip pat susitikti su savo svečiais iš Amerikos. Iš Sydnėjaus "Kovo" į sporto šventę vyks netoli šimtinė jaunų ir vyresniųjų sportininkų.

NAUJOVĖ SYDNĖJUJE

Birželio pradžioje, vieną sekmadienio popietę, Sydnėjaus klubas virto lietuviškos dainos klubu. Sydnėjaus "Dainos" choras, vadovaujamas jaunųjų dirigentų B. Aleknaitės ir J. Ankaus, a k o m panuojant mūsų veteranui muzikui ir buv. dirigentui Br. Kiveriui, surengė tikrą dainos naujovę čia. Pradžioje choras pats vienas padainavo kelias dainas, kai vėliau visiems gausiems klausytojams, buvo choro administracijos išdalinta mūsų populiariųju dainų atspausdinti žodžiai ir tada kartu su visu choru dalyviai šias dainas dainavo. Kartu buvo sudainuota virš 20 dainų, kas įtraukė visus dalyvius ir ši dainų popietė buvo labai populiari, nes dabar jau vis mažiau ir mažiau yra daroma didesnių privačių subuvimų, kur anksčiau visuomet labai gražiai skambėdavo ir lietuviška daina. Šis bendras dainų išpildymas buvo tikrai labai populiarus, prisimenant savąsias gražias dainas ir kartu visiems pabendraujant.

"SŪKURYS" Į KANADĄ

Būsimoje Tautinių šokių šventėje Kanadoje, Australijos šokėjus reprezentuos Sydnėjaus "Sūkurio" šokėjai. Jau gana ilgas laikas, kaip jie labai intensyviai ruošiasi ir tikisi gražiai ten pasirodyti. Kelionė pareikalaus gana daug lėšų, tačiau šokėjai visokiais būdais renka pinigus. Prieš išvykdami, jie surengė savo koncertą, kuriame šoko visos "Sūkurio" grupės, bei plojimais paragindami gausiai atsilankę žiūrovai. Visam "Sūkurio" vienetui jau eilę metų nepavargstamai vadovauja Marina Cox, kuri taip pat skrenda į Kanadą. Sėkmės Sydnėjaus šokėjams.

• **Vl. Šniolis**, St. Petersburg, Fl., atnaujindamas Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 35 dol. Ačiū.

• PERKANT IR PARDUODANT NAMUS prašome kreiptis į ČIPKUS REALTY, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

TRAIN TO BE A PROFESSIONAL
• SECRETARY
• SEC./RECEPTIONIST
• EXECUTIVE SECRETARY
Start Locally, Full time/part time. Learn word processing and related secretarial skills. Home Study and Resident Training. Nat'l. headquarters, 4699 N. Fed Hwy, LHP, FL.
FINANCIAL AID AVAILABLE
JOB PLACEMENT ASSISTANCE
1-800-327-7728
THE HART SCHOOL
A Division of ACT Corp.
(Accredited Member NHSC)

FOR RENT

Lake Shore & East 185 area. Modern, large 2 bedroom appartement. Carpeted. Appliances. Air cond. Garage available. No children, no pets. Lease $325.00. Phone: 338-3205. (22-29)

JEWELRY
EXPERIENCE THE DIFFERENCE
T. Sardelli & Sons, a leader in fine jewelry, has the following full time positions available:
●HAND TORCH SOLDERERS
Experienced with hard or soft solder. We will train qualified, experienced set up and charge people interested in learning hand soldering
●STONE SETTERS
We are located in the Huntington Industrial Park right off Rte. 10 and on a major busline. Please apply at:
Sarde
T. SARDELLI & SONS INC.
195 DUPONT DRIVE
PROVIDENCE, RI 02907

Auto Parts and Service Center specializing in Volvo parts and service sales — 25 years in business — 6 lifts 6,000 square foot shop — $50,000.00 and inventory, $2,500.00 per month rent — rear 3950 N. Broad St., Philadelphia, Pa. 19006. Call Kim (215) 947-6363 10:00 am — 1:00 pm. Serious inquires only. (23-25)

OPPORTUNITY for PROFESSIONAL HELP
To work & live in a small congenial community in a 80 bed general hospital in Southern Arizona.
RN positions available in acute-care, ICU/CCU, labor and delivery.
ALSO NEEDED
REGISTERED MEDICAL TECHNOLOGIST,
REGISTERED X-RAY, TECHNOLOGIST
REGISTERED PHYSICAL THERAPIST
Competitive salaries and benefits. Year-round recreation, ideal climate, bi-cultural community. One hour south of Tucson. Contact: Director Human Resources. Carondelet Holy Cross Hospital, 1230 Target Range Roaad, Nogales, AZ 85621. (23-29)

MACHINIST
BOLT OPERATORS
Excellent opportunity for an experienced set up person on Waterbury and National cold forming machines. Must have a willingness to work on your own with limited supervision. We offer a competitive hourly rate plus benefits. Apply at:
INNOVATIVE PRODUCTS, INC
500 Van Epps Rd.
Cleveland, Ohio 44131
216-661-1608
(23-25)

PHYSICAL THERAPY
FULTIME POSITIONS AVAILABLE NOW
Starting salary $32,000-$35,000
Want association with other dynamic professionals? Consider a position with responsibility in program and staff development. Hillhaven Rehab Services has openings for licensed physical therapists in the Columbus area. Excellent salary and fringe benefits. No weekends. This opportunity is to get in on the ground floor of a growing therapy group. New grads are welcome. For information please contact:
Brenda Peterson
HILLHAVEN REHAB SERVICES
20700 W. Watertown Rd.
Waukesha, WI 53186
(414) 784-8876
(25-27)

★ AUTOMATIC SCREW MACHINE REBUILDER
Excellent opportunity for a well qualified person with National Acme experience to supervise a Rebuild Dept. Also a Repairman with National Acme experience. Steady, permanent employment with overtime. Attractive wage and full benefit program.
SOLAR MACHINE PRODUCTS
29350 Northline Rd.
Romulus, Mich. 48174
(25-27)

SUSITIKIMAS SU GEORGE VOINOVICH KANDIDATU Į SENATĄ

Šių metų liepos 9 d., šeštadienį, nuo 12 val. iki 7 valandos vakaro, — Zigmo ir Madeleine Dautartų sodyboje (Chesterland Nursery) 13070 Chellicothe Rd. Chesterland, Ohio. Telefonas: (729-1205) bus minima Prancūzijos laisvės — Bastilijos diena.

Be prancūzų kilmės Amerikos piliečių, dalyvaus ir kviestiniai Amerikos, kitų tautybių, piliečiai, nes tame minėjime dalyvaus ir Clevelando meras George Voinovich. Jis apie 2 val. p. p. susirinkusiems pasakys kalbą. G. Voinovich — Respublikonų Partijos kandidatas į J. A. V. senatą iš Ohio valstybės. Jis turi rungtis su turtingu ir gerai finansuojamu, kairiuoju liberalu — H. Metzenbaum. Kiekvienas balsuotojų balsas — svarbus G. Voinovich lapkričio 6 d. rinkimuose.

Kviečiame lietuvius, kurie gali, apsilankyti mūsų sodyboje ir tuomi pagerbti G. Voinovich — tikrą lietuvių draugą! Kiekvienas lietuvis bus J. ir M. Dautartų asmeninis svečias.

Zigmas Dautartas yra Amerikos Respublikonų partijos ir Geauga apskrities respublikonų Centro Komiteto narys. (zd)

• **Ingrida Bublienė**, LB Kultūros Tarybos pirmininkė, sekmadienį birželio 26 d., išskrido į Vatikaną, kur atstovaus Lietuvių Bendruomenę naujai paskirto Lietuvai kardinolo Vincento Sladkevičiaus įšventinimo iškilmėe.

• **Mūsų žingsniai** leidžiami Dievo Motinos parapijos, užbaigė darbo metus padidintu numeriu su daugybe iliustracijų iš Clevelando abiturientų išleistuvių. Sekantis numeris po vasaros atostogų pasirodys rugsėjo mėn. Mūsų žingsnius redaguoja kun. G. Kijauskas, S. J. ir Nijolė Kersnauskaitė.

• **J. Balbatas**, Clevelande, atnaujindamas Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 20 dol. Ačiū.

• **Taupos kredito kooperatyvo** centrinė įstaiga bus uždaryta liepos 3 d. (šeštadienį) ir skyrius Dievo Motinos parapijos patalpose, bus uždarytas liepos 3 d. (sekmadienį).

GRANDINĖLĖ IŠVYKSTA Į ŠOKIŲ ŠVENTĘ

Lietuviškų sceninių liaudies šokių ansamblis Grandinėlė vyksta dalyvauti aštuntoje šokių šventėje Hamiltone su 74-rių šokėjų sąstatu. Šiam dideliam, už Lietuvos gyvenančio mūsų jaunimo, sąskrydžiui Grandinėlė ruošėsi ištisą 1987-88 metų sezoną.

Studentų šokėjų grupę mokino pats vadovas Liudas Sagys, padedamas gabios šokėjos Renės Motiejūnaitės-Booth, vaikų grupės mokytojos buvo Kristina Liutkutė-Freudenberger ir Ilona Čiuberkytė-Schmid, veteranus šokėjus šiai šventei suorganizavo ir išmokino Eglė Giedraitytė-Laniauskienė.

Šiais metais Grandinėlė pradėjo 36-tuosius savo amžiaus metus. Kas 7-neri metai jaunimas keitėsi, ateidavo naujos kartos su jaunais, naujais veidais. Tarpe jų ilgiausią laiko tarpą išsilaikė du, minėtini savo ypatingu prisirišimu prie Grandinėlės ir lietuviško šokio. Tai Algis Mainelis ir Algis Nagevičius. Jiems priklauso speciali vadovų padėka. Padėka ir tam visam jaunimui, kuris per 35 metus lankė repeticijas, padėjo paruošti naujus spektaklius, dalyvavo išvykose į Pietų Ameriką, Europą, Australiją ir artimus bei tolimus Kanados ir Amerikos miestus. Ačiū ir to jaunimo tėvams.

Padėka ir Clevelando lietuviams rėmusiems ansamblį finansiniai. Čia vėl išskirtinos Petro Milašiaus ir Jono Balbato pavardės, bei šių metų aukotojai p. Nagevičiai, p. Karkliai, V. Benokraitis, M. Miščikienė, ALB-nės Clevelando Apylinkė. Visus susitiksime šventėje ir jausime jų moralinę paramą, kurios daugiausia Grandinėlei teikia Dievo Motinos parapijos klebonas kunigas G. Kijauskas, S. J. ir sekretorė Nijolė Kersnauskaitė.

Liudas ir Aleksandra Sagiai

CLEVELANDO PARENGIMAI

• **LIEPOS 10 D. Žalgirio šaulių kuopos gegužinė prie ežero.**

• **LIEPOS 24 D. Pensininkų Klubo gegužinė.**

• **LIEPOS 31 D. Ramovėnų gegužinė ežero pakrantėje.**

• **RUGSĖJO 11 D. Ohio Tautos Fondo atstovybės popietė Lietuvių Namuose.**

• **SPALIO 8-9 D. Tradicinės Lietuvių Dienos. Visos organizacijos prašomos tuo laiku nerengti jokių parengimų. LB Clevelando apyl. valdyba.**

• **SPALIO 8 D. Pabaltiečių vakaras. Rengia ALT, Latvių Sąjunga ir Estų Taryba.**

• **LAPKRIČIO 5 D. Lietuvių Namų metinis balius.**

• **LAPKRIČIO 19 D. L.K. V.S. Ramovė — kariuomenės minėjimas.**

HELP WANTED

High School boy summer week, general maintenance and warehouse. Call: 431-9650.

APARTMENT FOR RENT

Lake Shore & East Park Dr. 1 bedroom, large living & dining room, very clean, appliances, air, garage. No pets. $215.00. Call: 241-0080. After 6:00 Phone: 481-4258.

MACHINE OPERATORS: Progressive company seeks individuals to operate lathes, millers, drill presses, etc. in an aircraft quality machine shop. Experience in a precision machining environment is preferred but will train individuals combining an aptitude for detailed work with an eagerness to learn. Excellent benefits. Apply in person: Aero Space Engineering, Inc., Rte. 104, Farnum Pike, Smithfield, RI 02917, 401-231-1310. (23-26)

• **PATRIA prekybos namuose, 794 E. 185 Street, Clevelande, yra didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų maisto produktų, įvairių skanumynų, lietuviškos juodos duonos, o dovanų skyriuje yra gintaro, plokštelių, audinių, knygų ir lietuviškų sveikinimo kortelių. Prašome atsilankyti. Telefonas 531-6720.**

Taupa
Lithuanian Credit Union
Lietuvių Kredito Kooperatyvas
767 East 185th Street
Cleveland, Ohio 44119
(216) 481-6677

Įsikūręs Nuosavuose Namuose

Taupykite ir Skolinkitės vieninteliame lietuvių kredito kooperatyve Ohio valstijoje.

Darbo Valandos:
Antradieniais--ketvirtadieniais nuo 9:00--4:00 p.p.
Penktadieniais nuo 9:00--6:00 v.v., Šeštadieniais nuo 9:00--3:00 p.p.
Sekmadieniais nuo 11:00--12:00 p.p. (DMNP parapijos patalpose)

Visi Bankiniai Patarnavimai

Mokame Aukštesnius Nuošimčius Už:
Taupymo Sąskaitas, Certifikatus, IRA, Čekių Sąskaitą, ir t.t.

Skoliname Geriausiomis Išsimokėjimo Sąlygomis:
Asmeniniams Reikalams, Automobilių ir Laivų Pirkimui, Namų Remontui (Home Equity), Namų Pirkimui (Mortgages)

Parduodame pinigines perlaidas (Money Orders), Traveler's Checks, Priimame telefono, elektros, šildymo, ir vandens sąskaitas, Buckeye Cards, Notaro patarnavimai, U.S. Savings Bonds, ir t.t.

***** Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios *** apdrausta iki $100,000.**

Mūsų Tikslas: Ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas.

JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr., William J. Jakubs Jr. ir Barbara Jakubs Schmidt
Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai
936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119
Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

DIRVA

• **Lietuvos Pasiuntinybė Washingtone** praneša, kad š. m. birželio mėn. 18 d., Lietuvos atstovą S. Lozoraitį jr. aplankė gen. John Libront, lenkų egzilinės vyriausybės įgaliotas palaikyti ryšius su lietuvių veiksniais bei organizacijomis. Jį lydėjo Vytautas Valiūnas, kurio iniciatyva šis susitikimas įvyko.

Pokalbio metu, S. Lozoraitis paaiškino svečiui lietuvių pažiūras į santykius su kaimynais lenkais, pabrėždamas, kad esminė sąlyga jiems pagerinti yra lenkų nusistatymas Vilniaus miesto bei krašto klausimu. Gen. J. Libront pareiškė, kad jis gerai supranta lietuvių pozicijas.

• **Chicagos Lietuvių Tautinių Namų** naują valdybą vardinant (Dirva Nr. 23), padaryta netikslumų. Į valdybą išrinkti: I. Kriaučeliūnienė, S. Briedis, M. Marcinkienė, O. Kremeris ir E. Valiukėnienė.

• **Vytautas Alantas**, buvęs Lietuvos Aido vyr. redaktorius ir daugelio knygų autorius, gyvenąs Redford, Mich., šeimos ratelyje atšventė 86-tąjį gimtadienį.

Jo nauja knyga "Tauta istorijos vingiais" atiduota spausdinti ir dar šį rudenį pasirodys knygų rinkoje.

Artimoje ateity Dirvoje spausdinsime iš tos knygos keletą ištraukų.

Vytautas Alantas šiuo metu sunkiai serga ir slaugomas namuose žmonos Irenos priežiūroje.

Linkime jam sustiprėti.

• **Inž. Vaclovas Mažeika**, Vilties draugijos valdybos pirmininkas, praeitą savaitę staiga susirgo ir buvo operuotas Chicagos ligoninėje. Linkime jam pasveikti ir grįžti į namus.

• **Veronika Lenkevičienė**, Chicagoje, dalyvau d a m a ALT S-gos seime, papildė savo įnašą Vilties draugijoje, įnešdama 50 dol., tuo būdu tapdama pilna šimtininke. Sveikiname.

• **Ričardas Bačkis**, Prancūzijos Lietuvių Bendruomenės valdybos pirmininkas, atvyksta Kanadon, į Torontą, dalyvauti Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seime 1988. 6. 28-30 d. d. Iš ten liepos mėn. pirmomis dienomis jis atvyks į Washingtoną aplankyti savo tėvelius ir praleisti kurį laiką JAV-se.

KONKURSO LAIMĖTOJAI

JAV LB Švietimo tarybos tautinio auklėjimo skyrius buvo paskelbęs Lietuvos vaizdų albumų konkursą. Konkurse dalyvavo 17 jaunuolių. Kai kurie buvo paruošę net po du ar tris albumus. Iš dvidešimt penkių atsiųstų albumų du laimėjo pirmąsias vietas — T. Vasiliauskas ir K. Jakštytė (Kr. Donelaičio lit. mokykla), trys laimėjo antrąsias vietas —J L. Augiūtė, R. Kvantaitė ir J. Valkiūnas (Kr. Donelaičio lit. mokykla), trys trečiosios vietos — L. Gaižutytė, T. Marchertas ir V. Norvilaitė ir ketvirtoji vieta — V. Vygantaitė (CALM). Septyniems dalyviams buvo paskirta penktoji vieta.

Konkurso komisija džiaugiasi parodytu dideliu susidomėjimu albumų konkursu ir, reikia pastebėti, kad kai kurie albumai yra aukštos meniškos kokybės ir dideliu pastangų įdėjimu, ruošiant šiuos albumus.

• **Lietuvių Moterų Federacijos** New Yorko klubo susirinkimas įvyko birželio 11 d. Woodhavene, klubo narės Ados Bagdonienės namuose. Klubo pirm. dr. Marija Žukauskienė padarė praeitų metų veiklos pranešimą. Sekretorė M. Ulėnienė perskaitė praeito susirinkimo protokolą. Iždininkė S. Skobeikienė pranešė apie dabartinį klubo iždo stovį.

Po pranešimų vyko naujos valdybos rinkimai, į kurią išrinkta: dr. B. Žukauskienė, M. Klivečkienė, Riaubienė, S. Skobeikienė ir M. Karečkienė.

Vėliau prasidėjo Lietuvių Moterų Federacijos narių suaukotos vaišės.

Klubas nutarė paaukoti DARBININKUI 75 dol., DIRVAI 50 dol. ir kovai prieš OSI 100 dol.

• **Ona Naureckienė**, Lemont, Ill., atnaujindama Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 30 dol. Ačiū.

• **Kalifornijos gubernatorius George Deukmejian** š. m. kovo mėn. 25 d. pakvietė Los Angeles organizacijų vadovus į savo įstaigą Los Angeles mieste. Priėmimo metu organizacijų vadovams buvo proga iškelti savo pageidavimus.

Kalifornijos Lietuvių Respublikonų Sąjungos pirmininkė Liucija Mažeikienė paklausė gubernatorių, kodėl jis dar nėra paskyręs daugiau lietuvių į Kalifornijos valstybinius ar politinius darbus.

Gubernatorius pažadėjo asmeniškai tą reikalą peržiūrėti ir tinkamai patvarkyti. Nuotraukoje iš kairės: inž. Vytautas Vidugiris — Kalifornijos veteranų vicekomanderius, Romas Nelsas — L. B. Vakarų Apygardos vicepirm., adv. Nida Brinkienė — Kalifornijos Lietuvių Resp. S-gos teisinė patarėja, Liucija Mažeikienė — Kalifornijos Lietuvių resp. S-gos pirm.; Gubernatorius George Deukmejian, Rūta Lee-Kilmonytė — T. V. aktorė, lietuvių r e p r e s entantė, Mykolas Naujokaitis — Tautos Fondo Los Angeles komiteto pirm., inž. Antanas Mažeika — ALTo Los Angeles skyriaus pirm. ir Henrikas Gorodeckas — Kalifornijos Lietuvių Respublikonų Sąjungos San Diego skyriaus pirm.

Skyriaus valdybos nariui

A. A.

EDVARDUI LELEIVAI

mirus, jo žmonai JADVYGAI, jų dukroms, broliams, seserims, giminėms ir artimiesiems reiškiame gilią užuojautą.

ALT S-gos I Skyrius
New Yorke

A. A.

VLADEI BUTKIENEI

mirus, jos vyrui dr. ANTANUI BUTKUI ir šeimai reiškiame nuoširdžią užuojautą.

Juozas Kapočius
ir šeima

A. A.

VLADEI BUTKIENEI

mirus, jos vyrui dr. ANTANUI, sūnui GEDIMINUI, dukrai RŪTAI su šeimom nuoširdžią užuojautą reiškia.

Vanda ir Antanas Urbonai
Juozas Juozaitis
Stefa ir Jonas Garlai

A. A.

KAZEI JAMEIKIENEI

mirus, jos dukrai DALIAI, sūnui inž. SAULIUI su šeimom nuoširdžią užuojautą reiškia.

Paulina Banenienė
Vanda ir Antanas Urbonai
Stefa ir Jonas Garlai

PADĖKA

A. A.

MALVINA OBELENYTĖ-RUDAITIENĖ

Mirė 1988 m. balandžio mėn. 24 d. sulaukusi gilios senatvės. Palaidota Visų Sielų kapinėse Chardon ,Ohio.

Mūsų gili padėka kun. Juozui Bacevičiui už atnašautas gedulingas Šv. Mišias, visas laidojimo apeigas ir palydėjimą velionės į amžino poilsio vietą.

Nuoširdus ačiū visiems dalyvavusiems laidotuvėse, atsisveikinime koplyčioje ir pareiškusiems mums užuojautą žodžiu, raštu ir per spaudą.

Širdingai dėkojame už prisiųstas gėles, aukojusiems Šv. Mišioms ir už kitas gausias aukas velionės atminimui.

Nuoširdi padėka p. Juozui Stempužiui už atsisveikinimo pravedimą koplyčioje. Dėkojame karsto nešėjams ir laidotuvių direktoriui William Jakubs, Jr. už rūpestingą patarnavimą.

Visiems, kuriems neturėjome galimybės asmeniškai padėkoti tariam nuoširdų ačiū!

DUKTERYS, ŽENTAI,
ANŪKAI, JŲ ŠEIMOS IR
PROANUKAI-PROANUKES.